

KÄRSÄMÄEN KUNTA

TALOUSARVIO 2024 TALOUS- JA TOIMINTASUUNNITELMA 2025-2026

Kunnanjohtaja 30.11.2023

Kunnanhallitus 04.12.2023

Valtuusto 12.12.2023

Sisälllys

Talousarvion yleiset perusteet	3
Kärsämäen kuntastrategia.....	7
Kärsämäki-konsernin merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot	9
Kärsämäen kuntakonserni.....	11
Kärsämäen Vesihuolto Oy	12
Kärsämäen Asunnot Oy	14
Kärsämäen Teollisuuskiinteistöt Oy	15
TULOSASKELMA vuodelle 2024	16
Tuloslaskelma TA 2024, TS 2025-2026	17
Verotulojen arvioitu kehitys 2017-2026.....	18
Valtionosuudet 2017- 2026	18
RAHOITUSLASKELMA vuodelle 2024	19
Lainat 2017-2026.....	20
KÄYTTÖTALOUSOSA	21
Keskusvaalilautakunta	22
Tarkastuslautakunta	22
Kunnanhallitus.....	23
Opetustoimen lautakunta	30
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta	36
Tekninen lautakunta.....	41
HENKILÖSTÖSUUNNITELMA.....	46
INVESTOINTIOHJELMA 2024-2026	48
Väestö.....	54
TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO	56

Talousarvion yleiset perusteet

Taloussuunnitelma käsittää vuodet 2024 – 2026. Vuosi 2024 on talousarviovuosi ja sisältäen:

- tuloslaskelmaosan
- rahoitusosan
- käyttötalousosan
- investointiosan

Talouden suhdannenäkymät:

Valtiovarainministeriön Kuntatalousohjelman 2024 mukaan kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksin muutos on keskimäärin 3,1 prosenttia vuodessa vuosina 2024–2027. Kuntatalouden suurimman kuluerän muodostavat henkilöstökustannukset, joita sopimuskorotukset nostavat noin 3 prosenttia vuonna 2024. Vuosina 2025–2027 kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alalle sovitun palkkausjärjestelmien kehittämishjelman vuoksi.

Vuonna 2024 bruttokansantuotteen kasvuksi arvioidaan 1,2 prosenttia kotitalouksien ostovoiman kohentuessa. Vuonna 2025 VM ennakoi talouskasvun vahvistuvan 1,8 prosenttiin, kun kulutuksen kasvun lisäksi vihreän siirtymän investoinnit lisäävät kotimaista kysyntää. Talouden toipumisen odotetaan vähentävän työttömyyttä ja lisäävän työllisten määrää vuodesta 2025 alkaen. Vuosina 2026–2027 talouskasvun arvioidaan vaimenevan hieman mutta säilyvän runsaassa 1,5 prosentissa. (VM Kuntatalousohjelma, syyskuu 2023, 19.10.2023). Suomen Pankin 15.9.2023 väliennusteen näkemys BKT:n kehityksestä on hieman maltillisempi, 0,2 % 2024 ja 1,4 % 2025. Suomen Pankki arvioi, että elinkeinoelämän luottamus talouden kehitykseen on synkentyynyt vuoden 2023 aikana ja talous on taantumassa. Teollisuuden tilauskanta supistuu, kasvaneita varastoja puretaan ja tuotantoa vähennetään.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuus laskee vuonna 2024 vuoden 2023 varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 290 milj. eurolla noin 2,5 mrd. euroon. Muutos johtuu pääosin vuonna 2023 sote-uudistuksen yhteydessä kunnilta hyvinvointialueille siirtyneiden kustannusten ja tulojen tarkentumisesta sekä sen vuoksi valtionosuuteen tehtävistä korjauksista. Peruspalvelujen valtionosuutta korottavat vuonna 2025 työvoimapaalveluiden järjestämisvastuun siirto kunnille ja kuntien työttömyysturvan rahoitusosuuden kasvattaminen.

Kunnanhallitus antoi ohjeistuksensa talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelun pohjaksi 21.8.2023, §136. Laadintaohjeen antamisen jälkeen taloussuunnittelun perustana toimivat valtionosuuslaskelmat muuttuivat merkittävästi useampaan otteeseen, viimeisimpänä vuoden 2022 verotuksen valmistuttua marraskuussa 2023.

Kunnan vuosikate vuodelle 2024 on 808 745 euroa. Vuosikatteen tulisi kattaa vähintään korvausinvestoinnit ja pitkäaikaisten lainojen lyhennykset. Korvausinvestointien tasana pidetään vuosittaisten poistojen määrää. Poistot ovat -828 610 euroa. Vuosikatetta ei siis jää korvausinvestointeihin ja lainan lyhennyksiin vuoden 2024 talousarviossa, tilikauden tulos on -19 865 euroa.

Tilikauden 2024 ylijäämä on 22 405 euroa. Vuoden 2022 tilinpäätöksessä taseessa oli kertynyttä ylijäämää 10 144 163 euroa ja myös vuoden 2023 tilinpäätöksen arvioidaan muodostuvan ylijäämäiseksi.

Kunnan tuloveroprosentiksi on vahvistettu 9,5 %. Verotulojen kertymä on ennakoitu Kuntaliiton laskelmien mukaan.

Kiinteistöveroprosentit on vahvistettu seuraavasti:

Yleinen kiinteistövero rakennukset	0,93
Yleinen kiinteistövero maapohja	1,30
Vakituiset asunnot	0,65
Muu asuinrakennukset	1,10
Voimalaitos	3,10
Yleishyödylliset yhteisöt	0,00
Rakentamattomat tontit	3,00

Kiinteistöverojen tuotoksi on laskettu 710 000 euroa ja yhteisöveron määräksi on arvioitu 650 000 euroa.

Valtionosuuksia arvioidaan kertyvän 4 692 000 euroa. Luku perustuu Valtiovarainministeriön ja Kuntaliiton marraskuussa 2023 julkaistuihin laskelmiin.

Talousarviolainoja lyhennetään 738 580 eurolla ja uutta lainaa on varauduttu ottamaan 550 000 euroa. Vuoden 2024 talousarviossa lainakanta pienenee 188 580 eurolla.

Rahoitustuotoissa sijoitusvarallisuuden myyntivoittoja on arvioitu kertyvän 250 000 euroa.

Rahoituskuluissa on varauduttu korkokannan arvioituun kehitykseen.

Toimintatuotot vuodelle 2024 ovat yhteensä 2 584 889 euroa sisältäen sekä sisäiset että ulkoiset erät. Toimintatuotot jakautuvat seuraavasti:

myyntituotot	404 420 euroa
maksutuotot	10 100 euroa
tuet ja avustukset	158 406 euroa
vuokratuotot	1 971 243 euroa
muut toimintatuotot	40 720 euroa

Toimintakulut vuodelle 2024 sisältäen sekä sisäiset että ulkoiset erät ovat yhteensä -11 396 644 euroa ja-
kautuen seuraavasti:

henkilöstökulut	-5 426 286 euroa
palvelujen ostot	-3 029 655 euroa
aineet, tarvikk. ja tavarat	-994 780 euroa
avustukset	-377 380 euroa
vuokratulut	-1 468 923 euroa
muut toimintakulut	-99 620 euroa

Toimintakate on -8 811 755 euroa

Investointisuunnitelma vuosille **2024-2026**:

	Netto
vuosi 2024	616 700 euroa
vuosi 2025	399 400 euroa
vuosi 2026	194 000 euroa

Alla on luettelo investointien jakautumisesta vuonna 2024 valtuuston sitovuustasolla:

Hallintotoimi	126 000 euroa
Sivistystoimi	25 000 euroa
Tekninen toimi	465 000 euroa

Investoinnit hankkeittain on esitetty sivulta 48 alkaen.

1. Talousarvion sitovuus

Tuloslaskelmaosa sisältää käyttötalouden toimintakatteen, verotulot, valtionosuudet, rahoitustuotot ja –kulut. Näiden erien yhteissumma osoittaa vuosikatteen, jonka jälkeen vähennetään käyttöomaisuuden poistot, ja saadaan tilikauden tulos. Satunnaiset erät, rahastojen ja varausten muutosten jälkeen nähdään tilikauden yli- tai alijäämä.

Valtuusto päättää tuloksen käsittelystä hyväksyessään tilinpäätöksen.

Rahoitusosassa valtuusto hyväksyy antolainojen lisäyksen ja pitkäaikaisten lainojen lyhennykset, mitkä ovat määrärahoihin verrattavia eriä sekä antolainojen vähennyksen ja pitkäaikaisten lainojen lisäyksen, mitkä ovat tuloarvioihin verrattavia eriä.

Käyttötalousoassa valtuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarviot nettona sekä asettaa toiminnalliset tavoitteet toimielimittäin. Käyttötalousoosan tulosityksiköt sitovuustasoittain ja tilivelvolliset ovat liitteenä s. 55. Määrärahat ja toiminnalliset tavoitteet ovat sitovia, mutta mittaristo on ohjeellinen.

Lautakunnat/toimielimet jakavat niille myönnetty määrärahat pienempiin tehtäväkokonaisuuksiin ja jakavat määrärahat vastuualueille. Lautakunta voi antaa tavoitteita ja mahdollisesti erilaisia rajoituksia.

Investointiosan määrärahat myönnetään toimielimittäin. Investointiosan tulot kohdistetaan hankkeen menojen vähennykseksi.

Talousarvion katteet osoittavat kunnan taloudellisesta tuloksesta seuraavaa:

Toimintakate ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Vuosikate on kokonaistulorahoitusta kuvaava välitulos ja ilmoittaa riittääkö kunnan tulorahoitus kattamaan pitkävaikutteisista tuotannontekijöistä aiheutuneet kulut eli käyttöomaisuuden poistot. Vuosikatteen pitäisi olla niin suuri, että sillä voidaan kattaa myös pitkäaikaisten lainojen lyhennykset.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen menojen ja tulojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan varauksia tai vapaata omaa pääomaa.

2. Lainanottovaltuudet

Kunnanhallituksella on oikeus:

- a) Ottaa talousarviossa otettavaksi hyväksytty lainamäärä
Päätös voi koskea:
  - lainan ennaikaista takaisinmaksua sekä lainaehtojen muuttamista
  - talousarviolainaa, jonka laina-aika on vähintään yksi vuosi ja enintään 20 vuotta

- b) Tehdä koron- sekä valuutanvaihtosopimuksia sekä sopimuksia muuttuvakorkoisten lainojen enimmäis- ja vähimmäiskoroista.
- c) Tehdä koronsuojaamissopimuksia

Kunnanjohtajalla on oikeus:

Ottaa tilapäislainoja, joita saa ottaa enintään valtuuston hyväksymään määrään, joka on 24 miljoonaa euroa.

3. Laskujen hyväksyjät

Päävastuualueella on vuosittain tai valtuustokausittain määrättävät laskujen hyväksyjät ja heille varahenkilöt. Laskun vastaanottajana ja hyväksyjänä ei voi olla sama henkilö. Laskujen hyväksyminen tapahtuu sähköisessä laskujenkierrätysjärjestelmässä. Hyväksyjä vastaa, että lasku on kaikilta osin oikea ja että laskutettu tavara/ palvelu on saatu sovitulla hinnalla, sekä siitä, että laskussa on oikeat tiliöinnit ja menon suorittamiseen on määräraha.

Mikäli laskusta ei käy selvästi ilmi arvonlisäveron verokanta ja veron määrä, on pyydettävä uusi lasku. Verokanta tulee näkyä, vaikka se olisi 0%.

Laskujen käsittelijöiden on huomioitava myös ennakonperintälain määräykset.

Toimielimen on järjestettävä toiminta niin, että annetut määrärahat riittävät. Uutta toimintaa ei saa aloittaa ilman kunnanhallituksen hyväksymistä.

4. Talousarvion seuranta

Määrärahojen riittävyttä tulee seurata kuukausittain. Päävastuutasoinen talousarvion toteutuminen tulee esittää kunnanhallitukselle kuukausittain ja laajempi osavuosisikatsaus talouden ja toiminnan toteutumisesta tuodaan tiedoksi valtuustolle kesäkuun lopun puolivuotistilanteesta, tiiviimpi raportti taloudesta ja tunnuslukujen toteumasta raportoidaan maaliskuun ja syyskuun lopun tilanteiden mukaan. Joulukuun raportti vastaa toimintakertomusta, mikä liitetään tilinpäätökseen. Toimintakertomuksen raportoinnissa käytetään pohjana talousarvion toiminta- ja tavoiteosaa. Raporteissa on esitettävä myös vuoden lopun ennuste, minkä on oltava mahdollisimman oikea. Jos määrärahojen riittävyys näyttää epävarmalta on oltava vahvat perustelut miksi määrärahat eivät riitä.

5. Talousarvion tekstiosa

Päävastuualueen sisältämät vastuualueet luetteloituna, toimielin, ja kuntastrategian mukaiset tavoitteet sekä palvelutuotannon periaatteet.

Vastuualueittain toiminnan kuvaus, tavoitteet ja toimenpiteet talousarviovuonna ja suunnitelmakaudella sekä mittarit. Mittareissa voi olla suoritettavuuksia, tehokkuutta ja taloudellisuutta kuvaavia mittareita sekä toiminnan laajuutta ja voimavaroja osoittavia lukuja. Mittarit eivät ole valtuustoon nähden sitovia, ellei sitovuudesta erikseen päätetä.

Suoritettavuuksien toteutumista tulee kuitenkin seurata ja liittää tiedot mm. toimintakertomukseen, jossa mittareiden tiedot kuvaavat kyseisen vuoden lopun tilannetta.

Talousarvion tekstiosaa käytetään tilinpäätösraportoinnin pohjana toimielimelle ja kunnanhallitukselle. Raporteissa peilataan sitä, miten talousarviossa esitetyt toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet ovat toteutuneet.

Kärsämäen kuntastrategia

Kärsämäen valtuusto on päivittänyt kuntastrategian strategiakaudelle 2024-2027. Strategian vision mukiaan Kärsämäki on menestyvä ja positiivisesti tunnettu mahdollisuuksia salliva viihtyisä maaseutupaikkakunta, jonka missiona on turvata asukkailleen hyvän elämän edellytykset ja kehittää paikkakunnan elinvoimaa. Kuntastrategian tavoitteet ohjaavat toimintojen suunnittelua ja talousarvion määrärahojen kohdentamista

Strategian arvioinnin mittaristo - valtuustotaso

Mittari	Tietolähde	Arvioinnin tiheys
Asukastyytyväisyys	kuntalaiskysely	joka 2. vuosi
Yritystytyväisyys	Suomen yrittäjien kuntabarometri Seudullisen kehittämissyhtiön raportointi	joka 2. vuosi vuosittain
Työtytyväisyys	Työhyvinvointikysely (Keva)	joka 2. vuosi
Työpaikkaomavaraisuus	Tilastokeskus	vuosittain
Positiivinen näkyvyys mediassa	Oma mediaseuranta, Some-postausten lukumäärä ja katselu/tykkäykset	vuosittain
Rohkeiden ideoiden määrä	Oma seuranta ideoista ja niiden toteutuksesta	vuosittain
Asukasmäärä (Asukasmäärän kehitys, nettomuutto)	Tilastokeskus	vuosittain
Uuden kunnan tasapainoinen talous (vuosikate = suunnitelmapois-tot, kriisikuntakriteerit)	Oma tilinpäätös, Valtioneuvosto julkaisu	vuosittain

Kärsämäen kuntakonsernin arvot

ARVOT

- Rohkeasti omanlainen
- Positiivinen asenne
- Yhteisöllisyyden voima
- Joustava ja ketterä
- Tekemisen meininki
- Yhdenvertainen

Strategian toteuttamissuunnitelma

keskitämme toimenpiteet strategiakauden alussa seuraaviin teemoihin:

1. Perheiden palveluiden kehittäminen -> varhaiskasvatus, peruskoulu ja lukio sekä harrastusmahdollisuudet pidetään hyvällä tasolla sekä työperäisen maahanmuuton kumppanuudet yritysten kanssa, investoidaan asuntoihin ja asumisratkaisuihin

2. Terve talous pitkäjänteisesti -> ryhmäkoot pidetään kohtuullisena ja henkilöstön määrä sopeutetaan oppilasmäärien alentuessa, jatketaan tehokkaalla ja kompaktilla organisaatiolla ja henkilöstöllä, tiukka talouskuri yli valtuustokausien

3. Maatalous -> esimerkiksi valmius investoida vuokrattavaan kaasuputkistoon erillisen selvityksen perusteella

4. Aktiivisen elinvoima- ja elinkeinopolitiikan jatkaminen

5. Asumisen kehittäminen kaikenikäisille

6. Tieasiat -> Nelostien uuden linjauksen huomioiminen kaavoituksessa ja maankäytössä, yhteistyö tuulivoimatoimijoiden kanssa alemman asteen tieverkon kehittämisessä, kävelyn ja pyöräilyn kehittämissuunnitelman laatiminen yhdessä ELY-keskuksen kanssa, jotta liikenneturvallisuutta voidaan parantaa

7. Kyläneuvoston perustaminen, sen toiminnan käynnistäminen ja resurssointi

8. Energiasiirtymän hyödyntäminen -> tuulivoimakaavoitus ja tuulivoiman luvittaminen joustavasti ja nopeasti yhteistyössä maanomistajien kanssa

9. Markkinoinnin ja viestinnän parantaminen monikanavaisesti; sometiimin / markkinointitiimin kokoaminen / sometoimittajan palveluiden käyttäminen / kotisivujen uudistaminen -> somemarkkinoinnin tehostaminen.

Kuntastrategian kärkihankkeet 2024-2027

1 KÄRSÄMÄESTÄ PUHEENAIHE

- Maaseutuelämän ylistys
- Kuntamielikuvan kehittäminen
- Positiivisten tarinoiden virta
- Some- ja medianäkyvyys
- Näkyvä mainonta ja selkeät opasteet

2 PARHAAN PALVELUN PAIKKAKUNTA

- Kuntalaisten ja yrittäjien hyvä palvelu
- Sujuvat prosessit ja ketterä toiminta
- Positiiviset kohtaamiset
- Yhteistyötahot: mm. hyvinvointialue ja kolmas sektori
- Vahvistamme ennakoivasti hyvinvointia

3 LAADUKAS MAASEUTUASUMINEN

- Asumisen kokonaispalvelut
- Maanhankinnan, asumisratkaisujen ja elinvoimapolitiikan saumaton kokonaisuus
- Vuokra-asumisen kehittäminen
- Kylien asumismahdollisuuksien hyödyntäminen
- Kyläneuvoston toiminnan käynnistäminen

4 KESKIPISTE PUOLIMATKASSA

- Keskustaympäristön kehittäminen
- Luonnonmukaisen pysähdyspaikan kehittäminen
- Sijainnista riippumaton työ ja palvelut
- Kylien mahdollisuudet tienkäyttäjille
- Ohitustien rakentamisen ennakointi: kaavat, liiketilat, liikennevirtaa hyödyntävät palvelut

5 KULTTUURISTA ELÄMYKSIÄ

- Kulttuurin kehittäminen kokonaisuutena
- Luovan kulttuuriyrittäjyyden edistäminen
- Kylien kulttuuri tapahtumissa ja matkailussa
- Paanutontun tarinat

6 PUHDAS SIIRTYMÄ

- Seutukunnalle tulevat miljardi-investoinnit
- Vastuullisuussuunnitelma
- Kestävä kehitys, luontoarvot ilmastonmuutoksen torjunta, energiaratkaisut
- Puhdas siirtymä parantaa alemman asteen tieverkostoa

Kärsämäki-konsernin merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot

Kokonaisvaltaisen riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen ja talousarvion toteutuminen oikealla ennakkoinnilla. Kärsämäen riskit on luokiteltu strategisiin, operatiivisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin. Vahinkoriskejä hallitaan vakuuttamisen avulla.

Teollisuuden heikentynyt vientikysyntä ja rakentamisen nopea hiipuminen sekä Ukrainan sodan jatkumisen vaikutukset heikentävät talouden näkymiä. Lisääntyneen epävarmuuden, hintojen ja korkojen yllättävän nopean nousun seurauksena sekä kulutuksen että investointien näkymät ovat heikentyneet. Heikentynyt kysyntä ja kasvaneet kustannukset heikentävät yrityksille ja kuluttajien taloudellista tilannetta ja sen seurauksena aiheuttaa kasvavaa työttömyyttä.

TE-palvelut 2024 uudistuksen myötä julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyy 1.1.2025 alkaen. Toiminnan käynnistysvaiheessa on työllisyyspalveluissa onnistumiseen liittyviä riskejä, lisäksi kunnille palvelujen järjestämiseen myönnettävien valtionosuuksien riittämiseen toiminnasta syntyviin kuluihin liittyy merkittävää epävarmuutta.

Hyvä johtaminen ja hallinto edellyttävät luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden roolien, tehtävien ja vastuujakojen selkeää ymmärtämistä. Kärsämäen kunnan strategian mukaisesti prosessimme ovat sujuvia ja palvelemme ketterästi. Tämän toimintakulttuurin ylläpito ja kehittäminen vaatii jatkuvia toimenpiteitä.

Verorahoituksen puolittuminen hyvinvointialueuudistuksen takia haastaa edelleen kunnan taloudellista liikkumavaraa. Vuosien 2025 ja 2026 tilikausien arvioidaan jäävän alijäämäisiksi. Kokonaisuutena valtionosuuksien väheneminen uudistuksen myötä ja toisaalta valmisteilla oleva kuntien rahoitusjärjestelmän kokonaisuudistus (voimaan 1.1.2026) merkitsevät suurta epävarmuutta talouden pidemmän aikavälin suunnittelulle.

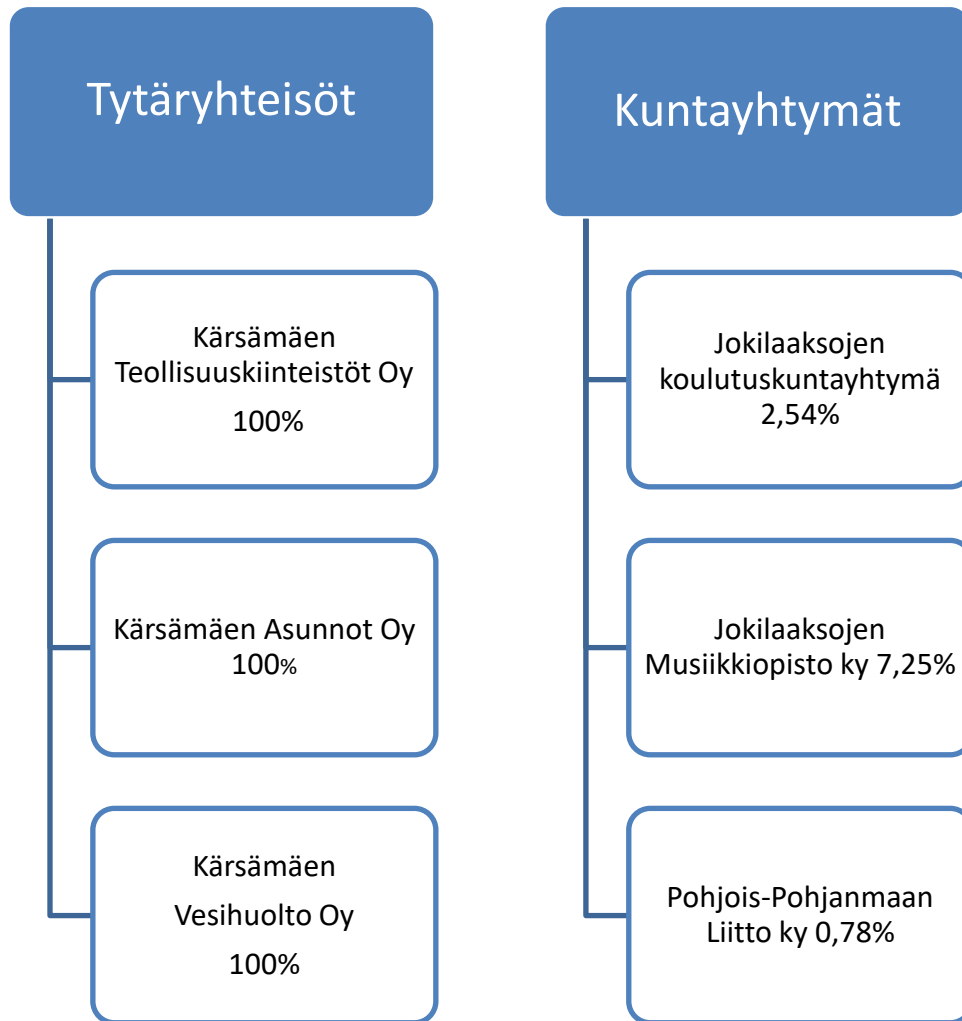
Kunnan antamien takausten jäljellä olevan pääoman määrä 31.12.2022 oli 10,9 milj. euroa. Kärsämäen kunnan lainakanta 31.12.2022 oli 9 796 836 euroa, lainasalkkuun sisältyy korkoriski 2/3 lainoista ollen sidottuna lyhyisiin korkoihin, jolloin ne ovat alttiina markkinakorkojen vaihteluille. Noin kolmannes kunnan lainasalkusta on sidottuna pitkään 10 v. korkoon. Korkotason nousu on vaikuttanut myös merkittävästi kunnan ja tytäryhtiöiden lainojen korkomenoihin. Korkoriskiä voidaan hallita hyödyntämällä kiinteäkorkoisia lainoja sekä korkosuojauksia. Myönnettäviin takauksiin ja antolainoihin vaaditaan vastavakuudet kuntalain linjauksen mukaisesti ja riskin minimoimiseksi.

Toimintaympäristöön liittyviä riskejä ovat palvelun kysynnän muutokset mm. opetus- ja varhaiskasvatuspalveluissa sekä 1.1.2023 aloittaneen hyvinvointialueen ja kunnan tehtävien suhde. Uudet toimintamallit Pohteen ja kunnan välillä etsivät muotoaan. Pohteen tulevaisuuden palveluverkkoon liittyy riskejä mm. kunnan hyvinvointialueelle vuokraamien sote-pela-tilojen osalta lakisääteisen siirtymäajan jälkeen. Palveluverkon mahdollinen karsiminen ja keskittäminen vaikuttaa osaltaan myös elinvoimaan alueella.

Kuntakonsernin palvelutoiminnan sujuvuus ja jatkuvuus ovat riippuvaisia digitaalisen turvallisuuden ja kriittisten ICT-palveluiden toiminnasta. Tietoturvaan, kyberturvaan, toiminnan jatkuvuuteen ja varautumiseen kiinnitetään erityistä huomiota toimintaympäristön kehittämisessä. ICT-palveluissa kunta toimii palveluiden järjestäjänä, kumppaneiden vastatessa palvelutuotannosta. Kärsämäen kunta osallistuu tietoturva- tietosuoja sekä tiedonhallintapalvelujen kehittämiseen alueellisilla yhteistyöfoorumeilla. Monitoimittajaympäristössä korostuu palvelukokonaisuuksien ja kumppaneiden hallinta sekä kumppaneiden kyvykkyys varautua toimintaympäristön tapahtumiin.

Kunnan vakinaisen henkilöstön keski-ikä vuonna 2022 oli 47,1 vuotta. Eläköityvien määrä ajalla 2023-2032 on 52 henkilöä, eli noin 53 % kunnan vakituisesta henkilöstöstä. Henkilöstön rekrytoinnista ja palkkauksesta päätetään kunnan hallintosäännön mukaisella tavalla. Johtoryhmän viranhaltijoiden sijaisuudet on määritetty hallintosäännössä. Palkkauksesta päätettäessä otetaan huomioon alan virka- ja työehtosopimuksen määräykset ja kunnanhallituksen mahdollisesti antamat ohjeet. Apuna rekrytoinneissa käytetään Kuntarekry- rekrytointipalvelua. Henkilöstön saatavuuteen liittyvät riskit on tunnistettu ja näitä pyritään välttämään kehittämällä henkilöstön hyvinvointia ja työnantajakuva.

Kärsämäen kuntakonserni

Kuntakonsernin lähivuosien merkittävimmät uusinvestoinnit kohdistuvat elinkeinoelämän kehittämisen mahdollistaviin ja tarpeenmukaista asuntorakentamista lisääviin investointeihin. Investoinnit kohdistetaan kunnan kuntastrategiaa toteuttaviin elinvoimaa lisääviin hankkeisiin.

Tytäryhtiöiden johtamisessa ja toiminnassa tulee huomioida koko kuntakonsernin strategisten tavoitteiden toteuttaminen. Kuntakonsernin toimintaa ohjaa valtuuston vuonna 2023 päivittämä konserniohje.

Pitkällä aikavälillä kuntakonsernin lainamäärä pyritään pienentämään kohdistamalla välttämättömät investoinnit veroja ja muita kunnan tuloja tuottaviin kohteisiin.

Toimintaa tulee tehostaa, vuokrattavien tilojen käyttöaste tulee saada nousemaan mm. purkamalla ja myymällä matalan käyttöasteen rakennus- ja asuntokantaa. Samalla kuntakonsernin kiinteistöjen korjausvelkaa tulee pienentää. Perittävien vuokrien ja maksujen taso tulee myös tytäryhtiöissä tarkistaa vastaamaan nousevia kustannuksia.

Kunta voi antaa tyttärien investointeihin takauksia, mutta pienet investoinnit yhtiöiden tulee toteuttaa omilla vakuusjärjestelyillä. Kunta myöntää pääomarahoitusta tyttärille. Vuoden 2024 aikana kunta varautuu elinkeino- ja elinvoimapolitiittisten investointien rahoitukseen.

Kunta voi lainata tytäryhtiöille käyttöpääoman kattamiseksi lainaa tarpeen mukaan enintään 300 000 euroa yhteensä. Kunta voi tehdä sijoituksia tytäryhtiöiden investointihankkeisiin kunnanhallituksen hallinnoimasta kehittämisrahastosta.

Tytäryhtiöiden toimintakatsaukset annetaan kunnanhallitukselle osavuosisikatsausten yhteydessä, raportointia kehitetään edelleen tarkoituksenmukaiseksi. Yhtiöiden hallitusten jäsenten valinnassa huomioidaan kuntalain määräykset sekä Kuntaliiton antamat ohjeet yhtiöiden hallituksen jäsenten osaamisesta ja koulutuksesta. Osalla jäsenistä tulee olla yhtiön toimialan mukaista koulutusta tai osaamista.

Vuonna 2024 valmistaudutaan sote-toimitilojen yhtiöittämiseen. Siirtymäkauden jälkeen kuntien on yhtiöitettävä omistamansa hyvinvointialueille vuokrattavat sote-toimitilat.

Kunnan tytäryhtiöitä ovat Kärsämäen Vesihuolto Oy, Kärsämäen Asunnot Oy ja Kärsämäen Teollisuuskiinteistöt Oy.

Kärsämäen Vesihuolto Oy hoitaa ja ylläpitää vedenhankintaa- ja viemärlaitosta sekä turvaa vedenhankinnan – ja jakelun. Yhtiö rahoittaa toimintansa käyttö- ja liittymämaksuilla ja on taloudellisesti itsenäinen.

Kärsämäen Asunnot Oy huolehtii kunnan vuokra-asunnoista ja niiden rakentamisesta. Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita asuintalo-kiinteistöjä, osakehuoneistoja ja muita tiloja sekä vuokraoikeuksia ja vuokrata niitä asumis- tarkoitukseen Kärsämäellä. Yhtiön tulee toimia saaduilla vuokratuloilla ja on taloudellisesti itsenäinen.

Yhtiö omistaa yhteensä 184 vuokra-asuntoa. Vuokrauskohteista Opintie 5 C ja D sekä 4 kpl omakotitaloja valmistuivat kesällä 2022.

Kärsämäen Teollisuuskiinteistöt Oy:n tehtävänä on rakentaa ja vuokrata toimitiloja. Yhtiö rahoittaa toimintansa saaduilla vuokra- tai vastiketuloilla.

Kärsämäen Vesihuolto Oy

Vastuhenkilö: toimitusjohtaja

Toiminta:

Liikelaitoksen toiminnan rahoitus perustuu veden toimittamisesta ja jäteveden vastaanotosta perittäviin taksoihin sekä veden- ja jäteveden perusmaksuihin.

Yhtiön tarkoitus on yleishyödyllisenä yhtiönä hoitaa ja ylläpitää vedenhankintaa ja viemärlaitosta. Toiminta on asiakas- ja palvelulähtöistä ja asiakkaiden tarpeiden seuraaminen on jatkuvaa.

Tavoitteet 2024:

Jätevesien poisjohtaminen ja puhdistaminen lupaehtot reilusti täyttäen.

Talouden tasapainottaminen.

Vedenhankinnan ja –jakelun turvaaminen joka hetki ympäristön kannalta kestäväällä tavalla ja kohtuullisin kustannuksin.

Toimenpiteet 2024:

Koneiden ja laitteiden ajan tasalla pitäminen. Investointeja kohdennetaan mahdollisimman paljon verkosto- saneerauksiin ja uudistamiseen.

Vuoden 2024 investoinnit 113 500 euroa:

- Nuttulinna -Venetpalo vesijohtolinjan uusiminen, vaihe 1.
- Koposenperä runkolinja (110) n. 1 km
- Mittalaitteiston uusiminen
- Teli- ja Hämeenkaan pohjavesiottamoiden aitaaminen

Riskit:

Pohjavesialueiden saastuminen, runkolinjojen vaurioituminen ja saastuminen talousveden laatu ja jäteveden puhdistusmenetelmän pettäminen. Pieneen henkilökuntaan liittyvät riskit.

TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT	Tavoitearvo		Tavoiteluokka
Toiminnan laajuus			
Vesiliittymien osuus kunnan talouksista %	87		vaikuttavuustavoite
Jätevesiliittymien osuus kunnan talouks. %	54		vaikuttavuustavoite
Palvelun laatu			
Asiakastytyväisyys: asteikko <u>1-5</u>			vaikuttavuustavoite
Toimitusaika	<u>24h</u> / 365 d		tuotantotavoite
Taloudellisuus ja hinnoittelu	KV	VVY 2022	
Veden hinta €/m3 ja <u>VVY:n</u> keskihinta	1,55	1,56	kannattavuustavoite
Jäteveden hinta €/m3	2,55	3,04	kannattavuustavoite
Perusmaksu vesi €/vuosi	84,00		kannattavuustavoite
Perusmaksu jätevesi €/vuosi	50,00		kannattavuustavoite
Kannattavuus			
Katetuotto (myyntikate) %	70		kannattavuustavoite
Sijoitetun pääoman tuotto %			kannattavuustavoite
Omavaraisuusaste %	75		kannattavuustavoite
Ympäristötavoitteet <u>jätevedenpuhd.</u>	KV Oy	Lupaehdot	
BOD7ATU mg O ₂ /l	< 3	≤ 17,5	vaikuttavuustavoite
<u>Kok.Fosfori (P)</u> mg P/l	0,35	≤ 0,8	vaikuttavuustavoite
Investoinnit			
Kustannusarvio	113 500,00		tuotantotavoite

Kärsämäen Asunnot Oy

Vastuhenkilö: toimitusjohtaja

Tavoitteet ja riskit:

Käyttöaste on onnistuttu nostamaan aikaisemmista vuosista.

Yhtiön suurin riski on käyttöasteen pienentyminen ja siitä aiheutuva rahoitusvaje

Käyttöastetta rasittaa asuntojen remontoinnista aiheutuva tyhjäkäyttö.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet 2024:

- Asuntokannan kehittäminen uudisrakentamisella sekä tarkoituksenmukaisilla remonteilla.
- Yhtiön korjausvelan hallinta.
- Käyttöasteen ylläpito saavutetulla tasolla
- Vuokraustoiminnan ja asumisen kehittäminen asiakaslähtöisesti kuntastrategian tavoitteiden mukaisesti.
- Markkinoinnin kohdentaminen nykyaikaisiin väyliin

Kärsämäen Teollisuuskiinteistöt Oy

Vastuhenkilö: toimitusjohtaja

Yhtiöllä on hallittavana ja vuokrattavana tiloja yhteensä noin 9200m². Vuokrasopimuksista lunastusvuokrasopimuksia on noin 20%. Tilojen keski-ikä on matala.

Käyttöaste on onnistuttu nostamaan 100%:iin ja yhtiön taloutta on saatu vakautettua.

Tavoitteet:

- Yhtiön taloudellisen tilan vakauden säilyttäminen
- Käyttöasteen ylläpito nykyisellä tasolla, jolla turvataan yhtiön maksuvalmius
- Nykyisiä vuokrasopimuksia pyritään muuttamaan lunastusvuokrasopimuksiksi, joilla saadaan pysyvyyttä.
- Toimintaa pyritään kehittämään ja uudistamaan jatkuvasti, jotta pystymme tarjoamaan asiakkaillemme heidän tarpeitaan vastaavaa palvelua.
- Toiminnassa huomioidaan kaikkien toimialojen tilatarpeet ja panostetaan joustavasti toimivaan ketjuun ideasta/ toimivan yrityksen tilatarpeesta aina solmittavaan vuokrasopimukseen.

Riskit: Yhtiön suurin riski on käyttöasteen pienentyminen ja siitä aiheutuva rahoitusvaje

TULOSLASKELMA vuodelle 2024

Toimintatulot 2 584 889 euroa = käyttötalouden tulot yhteensä

Toimintamenot -11 396 644 euroa = käyttötalouden menot yhteensä

TOIMINTAKATE -8 811 755 euroa = käyttötalous yhteensä nettona

Verotulot 4 940 000 euroa (sisältää kunnallisveroa 9,5 tuloveroprosentin mukaan 3 580 000 euroa, yhteisö-
veroa 650 000 euroa, kiinteistöveroa 710 000 euroa.)

Valtionosuudet perustuvat Kuntaliiton ennakkolaskelmiin ja ovat yhteensä 4 692 000 euroa.

Rahoitustuotot 316 500 euroa ja rahoituskulut -328 000 euroa, sisältäen sijoitusten myyntivoittoja 250 000 euroa ja lainojen korkokuluja -270 000 euroa.

VUOSIKATE osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Vuoden 2023 talousarviossa vuosikate on 808 745 euroa, eli tulorahoitus ei täysin riitä kattamaan normaalin toiminnan sekä suunnitelmanmukaisia poistoja 828 610 euroa. Talousarviovuoden 2024 osalta kysymyksessä on lähes tasapainossa oleva hieman heikkenevä talous (mikäli toteutuma on talousarvion mukainen).

Ylijäämäinen tai vahvistuva talous on kysymyksessä, kun vuosikate vähennettynä pitkäaikaisten lainojen lyhennyksillä ja korvausinvestoinneilla on > 0 .

Tasapainossa oleva talous on silloin kun vuosikate = suunnitelmapoistot (=korvausinvestoinnit).

Heikkenevä talous, kun vuosikate on positiivinen, mutta tilikauden tulos negatiivinen.

Kriisitalous, kun vuosikatekin on negatiivinen eli tulorahoitus ei riitä edes varsinaisen toiminnan pyörittämiseen.

Poistot ja arvonalentumiset sisältävät käyttöomaisuuden suunnitelman mukaiset poistot.

Tilikauden tulos on -19 865 euroa. Valtuusto tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä päättää tilikauden tuloksen osalta, miten se käytetään (positiivinen tulos) tai miten se katetaan (negatiivinen tulos).

Rahastojen ja varausten muutos sisältää kertyneen poistoerovaruksen purkua 42 270 euroa
Investointivaruksen purkua ei ole kirjattu kerralla tuloksi vaan siitä on muodostettu poistoerovaraus ja poistoerovarausta puretaan vuosittain.

Tilikauden ylijäämä on 22 405 euroa, joka kirjataan tilinpäätöksessä taseen omaa pääomaa lisäävänä eränä.

Tuloslaskelma TA 2024, TS 2025-2026

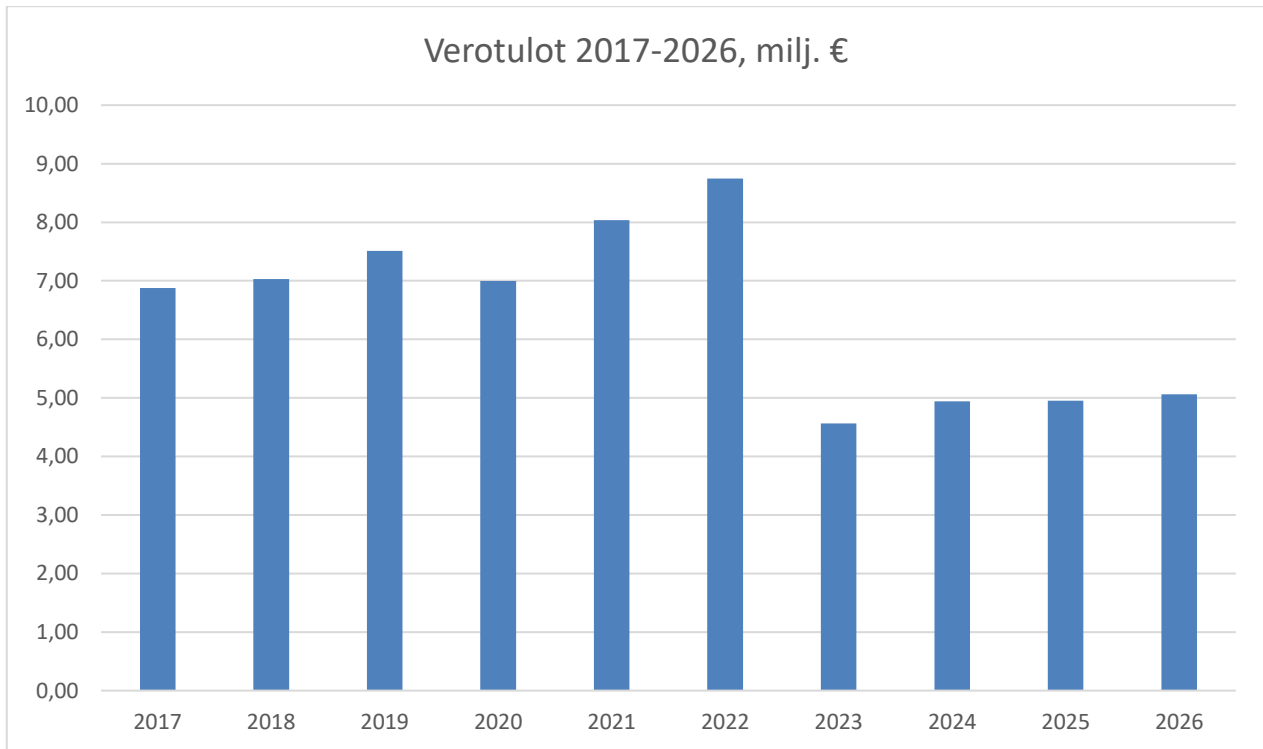
Talousarvio

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	TA esitys 2024	TS 2025	TS 2026	TA muutosprosentti
Myyntituotot	969 899	340 232	404 420	404 420	404 420	19 %
Maksutuotot	462 966	56 100	10 100	10 100	10 100	-82 %
Tuet ja avustukset	411 050	360 070	158 406	153 706	149 006	-56 %
Muut toimintatuotot	1 749 730	1 987 212	2 011 963	2 011 963	2 011 963	1 %
TOIMINTATUOTOT	3 593 644	2 743 614	2 584 889	2 580 189	2 575 489	-6 %
Henkilöstökulut	-5 912 500	-5 364 340	-5 426 286	-5 639 385	-5 766 313	1 %
Palvelujen ostot	-13 486 258	-2 894 583	-3 029 655	-3 241 535	-3 224 175	5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-980 400	-1 124 860	-994 780	-990 800	-990 380	-12 %
Avustukset	-531 871	-411 820	-377 380	-493 380	-493 380	-8 %
Muut toimintakulut	-1 739 821	-1 561 842	-1 568 543	-1 552 463	-1 551 543	0 %
TOIMINTAKULUT	-22 650 850	-11 357 445	-11 396 644	-11 917 563	-12 025 791	0 %
TOIMINTAKATE	-19 057 206	-8 613 831	-8 811 755	-9 337 374	-9 450 302	2 %
Verotulot	8 720 436	4 561 000	4 940 000	4 951 000	5 062 000	8 %
Valtionosuudet	12 452 348	5 171 000	4 692 000	4 816 000	4 799 000	-9 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-378 031	-108 500	-11 500	58 500	83 500	-89 %
Korkotuotot	8 460	13 000	19 000	19 000	19 000	46 %
Muut rahoitustuotot	142 844	186 500	297 500	347 500	372 500	60 %
Korkokulut	-63 389	-252 500	-272 500	-252 500	-252 500	8 %
Muut rahoituskulut	-465 945	-55 500	-55 500	-55 500	-55 500	0 %
VUOSIKATE	1 737 547	1 009 669	808 745	488 126	494 198	-20 %
Poistot ja arvonalentumiset	-806 380	-826 700	-828 610	-815 610	-769 750	0 %
TILIKAUDEN TULOS	931 167	182 969	-19 865	-327 484	-275 552	-111 %
Varausten ja rahastojen muutos	42 271	42 270	42 270	42 270	42 270	0 %
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	973 438	225 239	22 405	-285 214	-233 282	-90 %

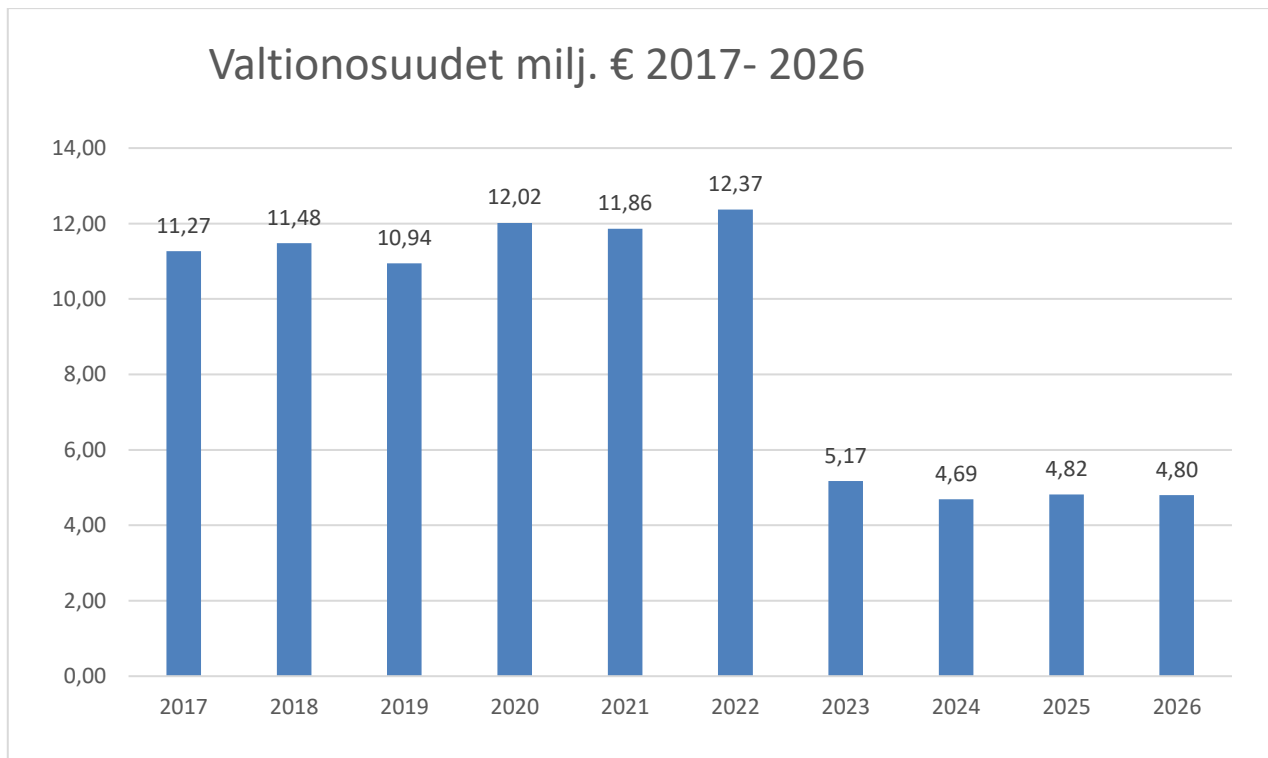
Tavoitteet ja tunnusluvut

	2022	2023	2024	2025	2026
Toimintatuotot / Toimintamenot, %	9,9 %	24,2 %	22,7 %	21,7 %	21,4 %
Vuosikate / Poistot, %	215,5 %	122,1 %	97,6 %	59,8 %	64,2 %
Vuosikate €/asukas	702	406	330	198	199
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	10144	10369	10391	10106	9830
Asukasmäärä vuoden lopussa	2474	2485	2450	2465	2480

Verotulojen arvioitu kehitys 2017-2026

Valtionosuudet 2017- 2026

RAHOITUSLASKELMA vuodelle 2024

Vuosikate (siirtyy tuloslaskelmasta) kertoo sen minkä verran tulorahoituksesta jää käytettäväksi investointeihin ja lainojen lyhennyksiin. Vuoden 2024 talousarviossa vuosikate on 808 745 euroa.

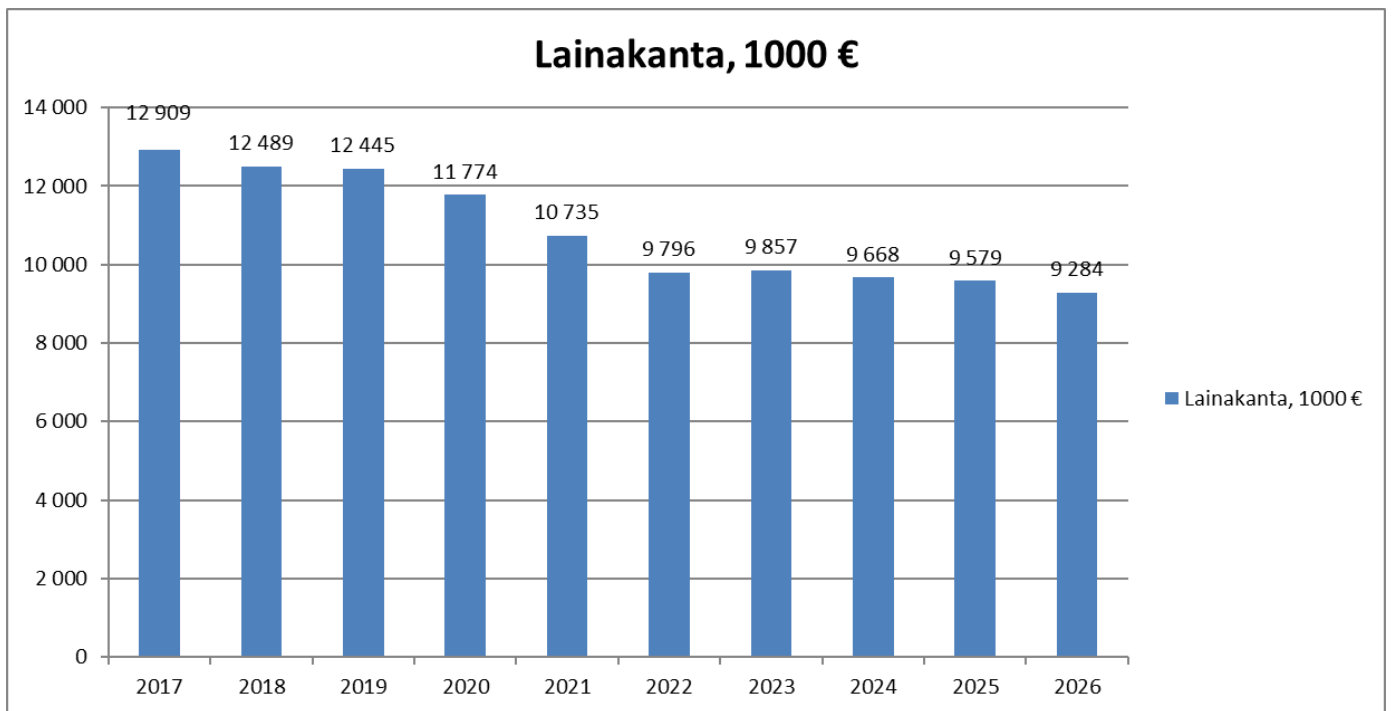
Investoinnit nettona (eli bruttoinvestoinnit vähennettynä rahoitusosuuksilla ja myyntituotoilla) kertoo, paljonko kunta tarvitsee rahaa investointien rahoittamiseen. Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta osoittaa sen minkä verran investoinneista jää lainoituksella katettavaksi (tulorahoituksen ja investointien erotus).

Lainakannan muutokset kertoo sen minkä verran velkaannutaan lisää tai minkä verran lainakanta pienenee talousarviovuoden aikana. Vuoden 2023 talousarviossa lainakanta pienenee 188 580 eurolla. Vanhoja lainoja lyhennetään 738 580 eurolla ja uutta lainaa on varauduttu ottamaan 550 000 euroa.

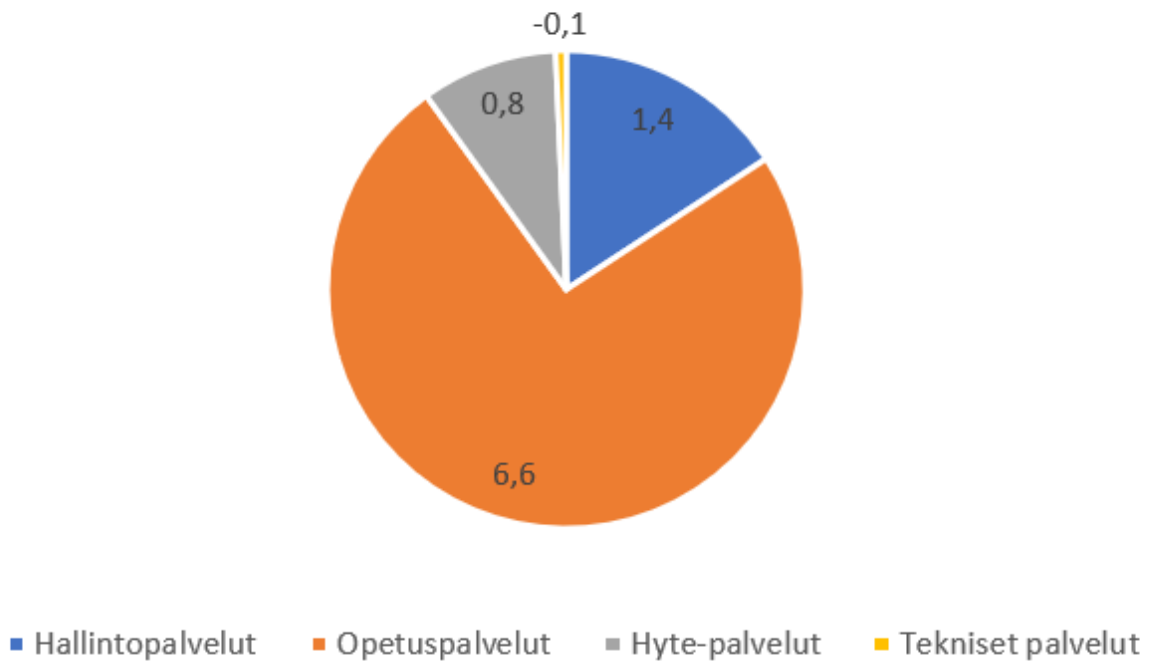
TALOUSARVION RAHOITUSOSA

	Alkuperäinen				
	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	1 737 547	1 009 669	808 745	488 126	494 198
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-92 576	0	0	0	0
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-1 484 609	-1 149 000	-762 000	-482 000	-194 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	238 000	85 500	141 400	82 600	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	147 331	0	3 900	0	0
Toiminta ja investoinnit, netto	545 693	-53 831	192 045	88 726	300 198
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	-632 000				
Antolainasaamisten vähennykset	14 400				
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	800 000	550 000	2 650 000	580 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-738 576	-738 580	-738 580	-2 738 580	-875 320
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-200 000	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	-45 138	0	0	0	0
Saamisten muutos	195 504	0	0	0	0
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	168 607	0	0	0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	-691 510	7 589	3 465	146	4 878
Tavoitteet ja tunnuslukujen tavoitearvot					
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä	4 349 879	3 295 943	2 529 449	1 681 508	1 465 041

Lainat 2017-2026

Käyttötalouden kustannukset ta 2024, Milj. €

KÄYTTÖTALOUSOSA

Talousarvio käyttötalous

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	TA esitys 2024	TS 2025	TS 2026
B11 Keskusvaalilautakunta					
TOIMINTATUOTOT	5 362	4 370	9 400	4 700	0
TOIMINTAKULUT	-11 380	-18 571	-28 422	-20 919	0
TOIMINTAKATE	-6 017	-14 201	-19 022	-16 219	0
B12 Tarkastuslautakunta					
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-18 386	-16 074	-23 782	-23 782	-23 782
TOIMINTAKATE	-18 386	-16 074	-23 782	-23 782	-23 782
B13 Kunnanhallitus					
TOIMINTATUOTOT	1 387 250	206 210	173 400	173 400	173 400
TOIMINTAKULUT	-13 262 739	-1 561 192	-1 542 049	-1 823 520	-1 821 316
TOIMINTAKATE	-11 875 489	-1 354 982	-1 368 649	-1 650 120	-1 647 916
B40 Opetustoimen lautakunta					
TOIMINTATUOTOT	341 615	382 720	184 946	184 946	184 946
TOIMINTAKULUT	-6 367 703	-6 789 956	-6 823 048	-7 049 765	-7 162 114
TOIMINTAKATE	-6 026 087	-6 407 236	-6 638 102	-6 864 819	-6 977 168
B45 HYTE lautakunta					
TOIMINTATUOTOT	17 558	40 720	2 230	2 230	2 230
TOIMINTAKULUT	-739 832	-863 498	-828 452	-836 281	-843 634
TOIMINTAKATE	-722 273	-822 778	-826 222	-834 051	-841 404
B51 Tekninen lautakunta					
TOIMINTATUOTOT	1 841 858	2 109 594	2 214 913	2 214 913	2 214 913
TOIMINTAKULUT	-2 250 811	-2 108 154	-2 150 891	-2 163 296	-2 174 945
TOIMINTAKATE	-408 953	1 440	64 022	51 617	39 968

Keskusvaalilautakunta

Vaalit

Vastuualueet: kunnalliset ja valtiolliset vaalit

Toimielin: Keskusvaalilautakunta

2024 presidentinvaali ja europarlamenttivaalit

Keskusvaalilautakunnan tehtävänä on huolehtia kunnan vaaliviranomaisena vaalien toteuttamisesta määrysten mukaisesti ja luotettavasti. Vaalilain mukaan kotimaan yleisistä ennakoäänestyspaikoista kunnassa määrää kunnanhallitus. Oikeusministeriö suorittaa valtiollisissa vaaleissa äänioikeutettujen lukumääriin perustuvan korvauksen, korvausta ei makseta kuntavaaleista. Kärsämäen kunnassa ennakoäänestyspaikkana on toiminut kirjasto, lisäksi ennakoäänestyksen voi suorittaa liikkuvassa ennakoäänestysautossa vahvistetun aikataulun mukaisesti. Äänestysalueita on yksi.

Tavoitteet ja toimenpiteet: Äänestysalueita on yksi. Ennakoäänestys järjestetään kunnan omana toimintana, ennakoäänestyspaikkana toimii kirjasto lisäksi ennakoäänestyksen voi suorittaa liikkuvassa ennakoäänestysautossa vahvistetun aikataulun mukaisesti. Ennakoäänestys sekä vaalipäivän äänestys toteutetaan vaalilain määrysten mukaisesti ja luotettavasti.

Presidentinvaali toimitetaan sunnuntaina 28.1.2024 ja ennakoäänestys 17.-23.1.2024. Mahdollinen toinen vaali toimitetaan sunnuntaina 11.2.2024 ja ennakoäänestys 31.1.-6.2.2024.

Europarlamenttivaalien vaalipäivä on sunnuntaina 9.6.2024 ja ennakoäänestys 29.5.-4.6.2024.

Valtuuston sitovuustaso	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Keskusvaalilautakunta	- 6 017	-14 201	-19 022	-16 219	0

Tarkastuslautakunta

Tilintarkastus

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettäväksi hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet.

Tarkastuslautakunta huolehtii kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella voimassa olevan talous- ja toimintasuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää. Tarkastustoimintaa hoitavat valtuuston valitsevat tarkastuslautakunnan jäsenet ja valtuuston päätöksen mukainen tilintarkastusyhteisö.

Valtuuston sitovuustaso	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Tarkastuslautakunta	- 18 386	-16 124	-23 932	-23 912	-23 802

Kunnanhallitus

TOIMINTA-AJATUS

Kunnanhallituksen määrärahat sisältävät resurssit yleishallinnon, elinkeinotoimen ja ympäristöpalvelujen tehtäväalueille.

Kunnanhallitus vastaa kunnan johtamisesta ja kehittämisestä valtuuston hyväksymien tavoitteiden, suunnitelmien ja päätösten mukaisesti. Kunnanhallitus johtaa ja valvoo kunnan ja kuntakonsernin toimintoja, vastaa strategian valmistelusta, toiminnan tuloksellisuudesta, kunnan talouden ohjauksesta ja organisaation kehittämisestä, riskienhallinnasta ja omistajaohjauksesta sekä valvoo kunnan yleistä etua.

Vastuualueet: yleishallinto, elinkeinotoimi ja ympäristöpalvelut

STRATEGISET TAVOITTEET JA MITTARIT

KÄRSÄMÄESTÄ PUHEENAIHE		
TAVOITE	TOIMENPIDE/HANKE	MITTARI
Maaseutuelämän ylistys	Maaseudun mahdollisuuksien ja elämänlaadun viestintä	some-päivitysten määrä, seuraajat ja tykkäykset
Kuntamielikuvan kehittäminen	Positiivinen henki toiminnassa, päätöksenteossa ja viestinnässä	Asukas- ja yrittäjäkyselyt
Positiivisten tarinoiden virta	Kärsämäen hyvien juttujen esiin nostaminen monikanavaisesti	some-päivitysten määrä, seuraajat ja tykkäykset
Some- ja medianäkyvyys	Some-tiimitoiminta, lyhytvideoiden tuottaminen yhteistyössä alan ammattilaisten kanssa.	some-päivitysten määrä, seuraajat ja tykkäykset

PARHAAN PALVELUN PAIKKAKUNTA		
TAVOITE	TOIMENPIDE/HANKE	MITTARI
Kuntalaisten ja yrittäjien hyvä palvelu	Palvelemme kaikki laadukkaasti ja nopeasti. Kärsämäki palvelee hyvin.	Asukas- ja yrittäjäkyselyt
Sujuvat prosessit ja ketterä toiminta	Asiat etenevät sujuvasti. Uusi asianhallintajärjestelmä otetaan käyttöön 2024. Sähköistä – ja ei-sähköistä asiointia kehitetään edelleen.	Asukas- ja yrittäjäkyselyt
Yhteistyötahot: mm. hyvinvointialue ja kolmas sektori	Monipuolinen yhteistyö järjestöjen ja Pohteen kanssa.	osallistuminen verkostotoimintaan

LAADUKAS MAASEUTUASUMINEN		
TAVOITE	TOIMENPIDE/HANKE	MITTARI
Asumisen kokonaispalvelut	Uusien ja nykyisten asukkaiden laadukas palveleminen läpi koko palveluketjun.	asukasluku, nettomuutto
Maanhankinnan, asumisratkaisujen ja elinvoimapolitiikan saumaton kokonaisuus	Asumisratkaisuja kehitetään ennakkolooltomasti tulevaisuuden tarpeet tunnistuen. Asiassa selvitetään kuntien yhteishankkeen mahdollisuuksia.	asukasluku, nettomuutto
Vuokra-asumisen kehittäminen	Vuokra-asumisen ratkaisuja kehitetään kaikille asukasryhmille yhteistyössä Kärsmäen Asunnot Oy:n kanssa.	Uudet hankkeet – asukasluku, nettomuutto
Kyliä asumismahdollisuuksien hyödyntäminen	Kyliä maaseutu-asumisen mahdollisuuksien kartoittaminen – asunnot markkinoille	asukasluku, nettomuutto
Kyläneuvoston toiminnan käynnistäminen	Kyläneuvosto asetetaan ja toiminta käynnistyy 2024.	kyläneuvoston kokoontumiset ja toimintaan osallistuminen.

KESKIPISTE PUOLIMATKASSA		
TAVOITE	TOIMENPIDE/HANKE	MITTARI
Luonnonmukaisen pysähdyspaikan kehittäminen	Suomelan, Hanhipuron sekä pappilan tienoon aluekonseptien kehittämien kehittäminen kaavaprosessin yhteydessä.	valmistuvat suunnitelmat
Ohitustien rakentamisen ennakointi: kaavat, liiketilat, liikennevirtaa hyödyntävät palvelut	Taajaman yleis- ja asemakaavan päivittäminen ja laajentaminen 2023-2025	Kaavoitusprosessin eteneminen ja valmistuminen

KULTTUURISTA ELÄMYKSIÄ		
TAVOITE	TOIMENPIDE/HANKE	MITTARI
Kulttuurin kehittäminen kokonaisuutena	Kulttuuri nähdään monipuolisena osana elämää, 2024 julkistetaan Kärsmäen historian 1. osa.	Kulttuuritapahtumat paikakunnalla.
Luovan kulttuuriyrittäjyyden edistäminen	Kattilakosken kulttuuriosuuskunta mukana osatoteuttajana Luova Triangeli-hankkeessa, hanke alkaa 2024	Hankkeen tuotokset ja mittarit
Paanutontun tarinat	Paanutonttu Kärsmäen mainonnassa ja viestinnässä	mainokset, jutut, postaukset

PUHDAS SIIRTYMÄ		
TAVOITE	TOIMENPIDE/HANKE	MITTARI
Seutukunnalle tulevat miljardi-investoinnit	Tuulivoimakaavoitus ja tuulivoiman luvittaminen joustavasti ja nopeasti yhteistyössä maanomistajien kanssa	Hankkeiden toteutumisen: kaavat ja rakennusluvut
Kestävä kehitys, luontoarvot, ilmastomuutoksen torjunta, energiaratkaisut	Kärsämäki mukana BIOTUTO- Yhteistyöllä nostetta kierrätysravinteisiin ja paikalliseen bioenergian tuotantoon.- hankkeessa	Hankkeen tuotokset ja mittarit

KUNNANHALLITUKSEN NETTOMENOT

Valtuuston sitovuustaso	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Kunnanhallitus	-11 464 105	-1 354 982	-1 368 649	-1 650 120	-1 647 916

Toimielimen sitovuustaso	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Yleishallinto	-785 551	-937 894	-903 948	-1 195 430	-1 193 226
Elinkeinopalvelut	-169 691	-198 098	-210 490	-200 480	-200 480
Ympäristöpalvelut	-244 697	-226 070	-254 210	-254 210	-254 210
Sosiaali- ja terveystalvet	-10 258 017	0	0	0	0

Palvelutuotannon periaatteet:

- 1) Kunnan omana toimintana tuotettavat palvelut
  - asiakirjahallinta ja muut hallintopalvelujen toimisto- ja talouspalvelut
- 2) Sidosyksiköltä ostettavat palvelut
  - Kuntien Hetapalvelut Oy:
    - Talous- ja henkilöstöhallinto
- 3) Yhteistyössä alueen muiden kuntien kanssa tuotettavat palvelut
  - maaseutupalvelut
  - lomituspalvelut
  - Ympäristö- ja rakennusvalvonta
- 4) Yksityisiltä palvelujen tuottajilta ostettavat palvelut
  - it-palvelut
  - elinkeinojen neuvonta- ja kehittämispalvelut
  - Ruokahuolto- ja siivous
- 5) Valtion tuottamat palvelut
  - yleinen edunvalvonta

- kuluttajaneuvonta

- 6) Välitetyt palvelut
  - Asiointipisteessä
    - Kelan yhteispalvelu
    - TE-toimisto yhteispalvelu
    - Maistraatti

Strategiat ja ohjelmat:

- Kuntastrategia 2024-2027
- NIHAK-seudun kasvuohjelma
- Konzerniohjeet
- Pohjois-Pohjanmaan Hyvinvointiohjelma
- Kärsämäen liikenneturvallisuussuunnitelma
- Sisäisen valvonnan ohje
- Hankintaohjeet
- Kotouttamissuunnitelma 2023-2025
- Vanhuspoliittinen suunnitelma
- Päihdestrategia
- Lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
- Hyvinvointikertomus ja hyvinvoinnin kuntakortti
- Savuton kunta

YLEISHALLINTO

Vastuulliset viranhaltijat: kunnanjohtaja Esa Jussila, kunnansihteeri Tuukka Kuisma

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Valtuusto päättää toiminnan ja talouden keskeistä tavoitteista sekä hallinnon järjestämisestä, talouden ja rahoituksen puitteista.

Hallitus vastaa kunnan hallinnosta ja talouden hoidosta, sen ohjauksesta ja seurannasta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta sekä valvoo kunnan etua.

Keskushallinto vastaa keskitetyistä asiakirjahallinnon tehtävistä. Lisäksi se huolehtii kunnanhallituksen ja valtuuston kokousasioista. Tehtäviin kuuluu myös kuukausittaisen Kaiku-kuntajulkaisun toimittaminen sekä TE-keskuksen työllisyyspalvelujen sekä Kelan ja maistraatin sähköisten palvelujen välittäminen kunnan asiointipisteessä.

2. TOIMINNAN TAVOITTEET

Vuonna 2024 tavoitteena on edelleen kunnan oman varautumisen tason parantaminen päivittämällä ja ylläpitämällä aiheeseen liittyviä suunnitelmia sekä harjoittelemalla häiriö- ja poikkeustilanteissa toimintaa

Asiointipisteen ja kunnan neuvonnan palveluja kehitetään edelleen osana kirjaston toimintaa. Asiointipisteeseen kartoitetaan uusia yhteistyötahoja ja palveluja lisätään mahdollisuuksien mukaan. Kunnan henkilöstöhallinto vastaa keskitetystä kunnan työntekijöiden työterveyshuollon, yhteisten koulutuksen sekä työsuojeluorganisaation ja yhteistyötoimikunnan toiminnan järjestämisestä.

Talous- ja henkilöstöhallinnon palveluita ostetaan Kuntien Hetapalvelut Oy:ltä ja em. palveluita kehitetään yhdessä palveluntuottajan ja sen muiden asiakasorganisaatioiden kanssa. Talousarviossa on varauduttu taloushallinnon ohjelmistojen päivittämiseen. Vuonna 2024 käyttöön otetaan Intime plus Web-tosite ohjelmisto.

Talousarviossa on varauduttu 18 kunnanhallituksen kokoukseen, 10 valtuuston kokoukseen ja 3 iltakouluun.

Ajankohtaiset asiat tiedotetaan henkilökunnalle mm. sähköpostilla, hallintohenkilöstön kehittämisyhmä kokoontuu säännöllisesti. Yhteistoimintaryhmä kokoontuu tarvittaessa samoin työsuojelutoimikunta.

Vuoden 2024 aikana jatketaan tiedonohjaussuunnitelman rakentamista Confluence-työkaluun projektimuotoisella työskentelyllä. Uusi Dynasty 10- asianhallintajärjestelmä otetaan käyttöön vuoden 2024 alusta lukien. Suunnitelmavuosien aikana valmistaudutaan sähköisen arkiston käyttöönottoon.

Sähköistä asiointia ja sähköisten palvelujen osalta toimitaan jatkuvan kehittämisen periaatteen mukaisesti. Kunnan sähköisen asioinnin, tietohallinnon ja tietoturvan kehittämistä jatketaan Akkuna-portaalissa sekä Jäpi-hankkeessa yhteistyössä alueen kuntien ja Joki-ICT Oy:n kanssa.

Vuonna 2024 vietetään Kärsämäen kunnan 155 v. juhluvuotta. Osana juhluvuotta on tarkoitus julkistaa Kärsämäen historian 1. osa heinäkuussa 2024. Historiatutkimuksen ensimmäinen osa käsittelee aikaa ennen itsenäistä kuntaa ja seurakuntaa kivikaudelta 1860-luvulle.

Kunnan some-tiimissä toteutetaan kuntastrategiaa ja viestitään kuntalaisille ja muille kohderyhmille monikanavaisesti. Vuonna 2024

Kunnan henkilöstöä ohjataan huolehtimaan henkisestä ja fyysisestä hyvinvoinnista. Henkilökunnan hyvinvointia tuetaan 240 €/vuosi per työntekijä liikunta- ja hierontaedulla.

	TP2022	TA2023	TA2024
Hallintopalvelujen henkilökunta	4	4	4
Kunnan vakinaisten vakanssien lkm	98	95	95
Työmarkkinatuen kuntaosuus, €	91 228	130 000	130 000
Valtuuston kokouksia	8	10	10
Hallituksen kokouksia	12	18	18

Työllisyyspalvelut

Vuonna 2024 työllisyyspalveluissa panostetaan syrjäytymisen ja nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyden ennaltaehkäisyyn sekä työllistämisen ja työpajatoiminnan kierrätyskeskuksen toiminnan kehittämiseen sekä pyritään kehittämään yhteistyötä Pohteen suuntaan. TE-palvelut siirtyvät kuntien vastuulle 1.1.2025. Oulun eteläisen alueella vastuukuntana TE-palveluissa suunnitelmien mukaan tulisi toimimaan Raahen kaupunki ja palvelutuotantoalueita ovat Raahen Kalajoen, Nivalan ja Ylivieskan palvelutuotantoalueet. Valtioneuvosto päättää alueesta helmikuussa 2024. Kunnille siirtyvien Te-palveluiden talousvaikutukset on huomioitu suunnitelmavuosina 2025 ja 2026 kasvavina valtionosuuksina. Kunnan osuutta työmarkkinatuesta pyritään pienentämään käytettävissä olevin keinoin. Kunta voi myöntää yrityksille ja yhdistyksille avustusta niiden työllistäessä vähintään 300 päivää työmarkkinatukea saaneen työttömänä olleen henkilön.

Maaseutupalvelut

Nivalan kaupunki tuottaa maaseutuhallinnon viidelle kunnalle, jotka ovat Kärsämäki, Nivala, Oulainen, Sievi ja Ylivieska. Yhteistoiminnan järjestämistä varten on perustettu yhteiseksi toimielimeksi Nivalan maaseutulautakunta. Palveluja tuotetaan kaikkien sopimus kuntien alueella lähipalveluina.

Tavoitteet:

Alueellinen maaseutulautakunta on viiden kunnan yhteinen lautakunta, jossa on jäseniä yhteensä kuusi.

Pääasiallinen tehtävä on hoitaa viljelijöiden EU- ja kansallisten maataloustukien hakemisen järjestäminen, hakemusten käsittely ja maksatustehtävät annettuja säädöksiä ja ohjeita noudattaen. Tehtävät hoidetaan Ruokaviraston Maksajavirastosopimuksen mukaisesti. Toiminta hoidetaan lähipalveluina siten, että jokaisessa kunnassa on toimipiste.

Vuonna 2024 alkaa EU:n uusi ohjelmakauden 2. vuosi. Henkilöstön ja viljelijöiden koulutukseen tullaan panostamaan vuonna 2024. Viljelijäkoulutusta tullaan järjestämään yhdessä sidosryhmien ja mahdollisuuksien mukaan myös eri hankkeiden kanssa. Vuosi 2024 tulee

olemaan osalle tiloista haasteellinen. Korkeissa tuotantopanosten hinnoissa ei ole nähtävissä laskua ja korkotason nousu hidastaa maatalojen investointeja.

Lomitus

Maatalouslomituksen paikallisyksiköt ovat siirtyneet vuoden 2023 alusta lukien Toholammin paikallisyksikön alaisuuteen.

Tavoitteet:

Lomatoimen yksikkö suorittaa lomituspalvelulain mukaiset tehtävät. Lomituspalvelujen tuotanto tehostuu ja lomituspalvelujen tilakohtainen käyttö lisääntyy helpottaen tilojen toimintaa. Kunta tukee maksullista lomituspapua ja samalla edesauttaa lomittajien työllistymisessä.

Maksulliseen lomituspapuun on varattu 20 000 euroa vuodelle 2023. Eläinlääkärien matkasubventioihin on varattu 9000 euroa.

ELINKEINOTOIMI

Vastuullinen viranhaltija: kunnanjohtaja Esa Jussila

- PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS:** Kunta järjestää elinkeinoelämän toimitilapalveluja Kärsämäen Teollisuuskiinteistöt Oy:n avulla. Elinkeinojen neuvonta- ja projektipalvelut tuottaa Nihak ry. Kunta ostaa puoli henkilötyövuotta elinkeinoneuvontapalvelua Nihak ry:ltä. Kärsämäen kunnalla on käytössään kaikki Nihakin osaamispalvelut.
- TOIMINNAN TAVOITTEET:** Elinkeinoelämän edistämiseksi tavoitteita ja toimintaa ohjaa Kärsämäen kuntastrategia.

Tavoitteena on Kärsämäen aidot kilpailuedut tunnistaen turvata olemassa olevien yritysten toimintaedellytyksiä ja edistää uusien työpaikkojen syntyä. Nihak ry:lle maksetaan elinkeinojen kehittämisen hoidosta (ml. kuntakohtaiset yritys- palvelut, VauHaus palvelut) **128 890** euroa (josta jäsenmaksun suuruus 16,12 €/asukas, eli n. 40 000 €). Toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutosta seudullisten elinkeinopalvelujen osalta tarkastellaan ennakoivalla otteella.

Tytäryhtiöiden asioista tiedotetaan valtuutetuille valtuuston kokousten yhteydessä.

Kunta voi lainata tytäryhtiöille käyttöpääoman kattamiseksi lainaa tarpeen mukaan enintään 300 000 euroa yhteensä.

Mittarit	TP2022	TA2023	TA2024
Väkiluku	2474	2485	2450
Työttömyysaste (%)	8,8	7,5	8,5
Vuosikate €/asukas	702	406	330
Verotulot €/asukas	3525	1835	2016
Valtionosuudet €/asukas	5033	2081	1915

Mittarit	TP2022	TA2023	TA2023
Perustetut yritykset	13 kpl	23 kpl	23 kpl
Yrittäjäillat lkm (%)	4 kpl	5 kpl	5 kpl

YMPÄRISTÖPALVELUT

Vastuullinen viranhaltija: kunnanjohtaja Esa Jussila

- 1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS:** Kunta järjestää ympäristöterveydenhuollon, ympäristönsuojelun, maa- ja rakennusvalvonnan palvelut yhteistoiminnassa Haapajärven (vastuukunta), Reisjärven ja Pyhäjärven kanssa ja osallistuu ympäristölautakunnassa päätöksentekoon em. palveluita koskien.
- 2. TOIMINNAN TAVOITTEET** Palvelut ostetaan yhteistoimintasopimuksen mukaisesti. Eläinlääkintäpalveluissa on käytössä yhteisvastaanottomalli.

Kunnan maksuosuudeksi ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelujen osalta on arvioitu **231 200** euroa vuonna 2024.

Opetustoimen lautakunta

Vastuullinen viranhaltija: sivistysjohtaja Ira Toppinen

1. TOIMINTA-AJATUS

Opetustoimen lautakunnan tehtävänä on opetus- ja varhaiskasvatuspalvelujen järjestäminen sekä toimialueensa johtaminen ja kehittäminen.

2. TAVOITTEET JA MITTARIT

KÄRSÄMÄESTÄ PUHEENAIHE		
TAVOITE	TOIMENPIDE/HANKE	MITTARI
Maaseutuelämän ylistys	Lähiympäristön ja luonnon huomioiminen toiminnassa.	
Kuntamielikuvan kehittämisen	Maksuton varhaiskasvatus ja ryhmäavustajat päiväkotiryhmissä. Pidetään opetuksen ryhmäkoot pieninä ja erityisopetuksen määrä riittävänä.	oppilasmäärät
Positiivisten tarinoiden virta	Elämäntarinallisuus perusopetuksessa.	tarinakansiot
Some- ja medianäkyvyys	Somevastaavat varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa.	some-päivitysten määrä

PARHAAN PALVELUN PAIKKAKUNTA		
TAVOITE	TOIMENPIDE/HANKE	MITTARI
Kuntalaisten ja yrittäjien hyvä palvelu	Tarjoamme laadukkaita varhaiskasvatus- ja opetuspalveluita.	Kuntalaiskysely, asiakastyytyväisyyskysely
Sujuvat prosessit ja ketterä toiminta	Henkilöstön jatkuvasta hyvinvoinnista huolehditaan.	Työtyytyväisyyskysely
Positiiviset kohtaamiset	Yhteisöllisyyden ja vanhempainyhdistystoiminnan tukeminen.	
Yhteistyötahot: mm. hyvinvointialue ja kolmas sektori	Runsa yhteistyö järjestöjen kanssa. Yhteiset foorumit Pohteen kanssa.	osallistuminen verkostotoimintaan
Vahvistaminen ennakoivasti hyvinvointia	Tunnetaitokasvatus lapsille ja nuorille. Liikunnan lisääminen kohderyhmässä.	kouluterveyskysely

KULTTUURISTA ELÄMYKSIÄ		
TAVOITE	TOIMENPIDE/HANKE	MITTARI
Kulttuurin kehittäminen kokonaisuutena	Kulttuurikasvatussuunnitelman päivittäminen on työn alla. Tarjotaan kulttuuripalveluita myös lapsille ja nuorille.	tapahtumien määrä ja osallistumisaste
Paanutontun tarinat	Paanutonttu vieraillee opetustoimen yksiköissä ja tapahtumissa.	vierailut

PUHDAS SIIRTYMÄ		
TAVOITE	TOIMENPIDE/HANKE	MITTARI

Kestävä kehitys, luontoarvot, ilmastomuutoksen torjunta, energiaratkaisut	Vihreä lippu -toiminta varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja lukiossa	aktiviteetit
--	---	--------------

NETTOMÄÄRÄRAHAT JA LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

Valtuuston sitovuustaso	TP 2022	TA 2023 alkuper.	TA 2024	SU 2025	SU 2026
Opetustoimen lautakunta	-6 026 087	-6 407 236	-6 638 102	-6 864 819	-6 977 168

Toimielimen sitovuustaso	TP 2022	TA 2023 alkuper.	TA 2024	SU 2025	SU 2026
Opetustoimen hallinto	-101 697	-102 080	-104 964	-109 684	-111 429
Perusopetus	-3 649 431	-3 800 082	-3 791 196	-3 940 022	-4 001 933
Toisen asteen koulutus	-631 878	-670 533	-748 771	-783 934	-796 935
Muu sivistystyö	-98 092	-105 550	-107 650	-107 650	-107 650
Varhaiskasvatus	-1 544 990	-1 728 991	-1 885 521	-1 923 528	-1 959 220

Poistot	-49 380	-42 330	-51 320	-41 140	-21 590
Opetustoimen hallinto	-612	-8 280	-980	-390	-60
Perusopetus	-35 218	-26 850	-36 280	-30 050	-14 470
Toisen asteen koulutus	-11 864	-6 980	-12 860	-9 670	-6 900
Muu sivistystyö					
Varhaiskasvatus	-1 687	-220	-1 200	-1 030	-160

OPETUSTOIMEN HALLINTO

Vastuullinen viranhaltija: Sivistysjohtaja Ira Toppinen

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Hallinto tuottaa toimistopalvelut.

PERUSOPETUS

Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja Ira Toppinen, perusopetuksen rehtori Arja Karttunen

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Perusopetus sisältää Frosteruksen yhtenäiskoulun ja Saviselän koulun perusopetuksen sekä erityisopetuksen ja koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan.

2. TOIMINNAN TAVOITTEET

Perusopetuksen tehtävä on tukea oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Tavoitteena on varmistaa hyvä perusopetuksen taitotaso ja laadukas opetus. Panostetaan varhaiseen puuttumiseen, riittävään tukeen ja oppimisympäristön turvallisuuteen. Keskiössä opetuksen lisäksi on oppilaiden kokonaisvaltainen

hyvinvointi. Toiminnassa huomioidaan yhteistyö koteihin sekä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa sekä kouluympäristön kestävä kehitys ja ekologisuus. Myös kansainvälisyysprojekteissa ollaan mukana.

3. PERUSTELUT JA MITTARIT

Parhaiten taitotaso saavutetaan osaavalla ja pätevällä henkilökunnalla sekä tarkoituksenmukaisella ja riittävällä resurssoinnilla sekä perusopetukseen että erityisopetukseen. Opettajien osaamistasoa ylläpidetään mahdollistamalla osallistuminen omaa opetussektoria tukeviin koulutuksiin. Opetusryhmissä vaalitaan opiskelurauhaa riittävän pienellä ryhmäkoolla, erilaisilla tukitoimilla, erillisellä erityisopetuksella ja osaavilla koulunkäynninohjaajilla sekä varautumalla S2 Suomi toisena kielenä kieltenopetukseen yhden opettajan palkkakuluilla. Tukiopetusta annetaan aina tarvittaessa ja läksyparkki tarjotaan kahdesti viikossa. Taitotasoa seurataan vertaamalla koulun toimintaa alueen ja koko maan tunnuslukuihin. Nykyaikainen opetus mahdollisesta riittävän laadukkaalla ja ajantasaisella AV- ja IT-laitteistolla ja sen käyttöön kouluttamisella.

Kodin ja koulun yhteistyötä tehdään joustavasti ja yhteistyössä huomioidaan myös molempien koulujen vanhempainyhdistykset. Lisäksi tehdään yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden, sekä paikallisten yrittäjien kanssa. Kestävää kehitystä ylläpidetään Vihreä lippu -toiminnan kautta.

Oppilaiden kokonaisvaltaista fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia tuetaan välituntiliikkumisen mahdollistamisella, kouluajan ulkopuolisella kerhotoiminnalla, riittävällä oppilashuollon kapasiteetilla ja toimivalla kouluterveydenhoidolla. Kouluturvallisuutta ylläpidetään KiVa-koulun toimintaohjelmalla, matalan kynnyksen yhteistyöllä koulupoliisin, sosiaalitoimen ja terveydenhuollon kanssa, ja turvatiimin säännöllisillä kokouksilla.

Mittarit/suoritteet	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SU 2025	SU 2026
Oppilasmäärä	332	332	312	299	266
kustannukset € /oppilas	10 992	11 446	12 151	13 177	15 045
opetustuntien määrä 0-9 lk *)	27 655	28 900	25 715	25 715	25 715
kustannukset € / opetustunti *)	121,6	121,6	134,3	139,4	141,5
kustannukset yhteensä*)	3 363 666	3 512 637	3 453 268	3 583 664	3 638 160

*) opetustuntien luvut ilman aamu- ja iltapäivätoimintaa sekä kouluavustajia.

TOISEN ASTEEN OPETUS

Vastuullinen viranhaltija: lukion rehtori

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Toisen asteen opetuksen tehtäväalue on lukiokoulutus.

2. TOIMINNAN TAVOITTEET

Toisen asteen opetuksen tehtävänä on järjestää lukiokoulutusta, joka tähtää lukion päättötodistukseen ja ylioppilastutkintoon.

3. PERUSTELUT JA MITTARIT

Lukion opiskelijamäärä säilyy kohtuullisena, vuosiluokan koko vähintään 20 opiskelijaa.

Kehitetään yhteistyötä muiden lukioiden kanssa ja laajennetaan opetustarjontaa etäopetuksen avulla.

Lukiolaisille tarjotaan mahdollisuus suorittaa korkeakouluopintoja.

Mahdollisimman moni lukion päättäneistä saa opiskelupaikan korkeakouluista.

Tietokoneet ja muut opetusvälineet pidetään ajan tasalla. Lukio tarjoaa opiskelijoilleen kaiken digitaalisessa ylioppilastutkinnossa tarvittavan tekniikan.

Lukion taidelinjalla tarjotaan kuvataiteen ja tanssin opetusta.

Opintoretkillä ja muilla vierailuilla lisätään yhteisöllisyyttä, tuodaan vaihtelua luokkaopetukseen ja laajennetaan näkemystä tulevista opiskelu- ja työmahdollisuuksista.

Mittarit/suoritteet	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SU 2025	SU 2026
opiskelijamäärä	63	60	60	60	60
opetustuntien määrä	4 655	4 700	4 700	4 700	4 700
kustannukset € /opetustunti	136	143	159	167	170

MUU SIVISTYSTYÖ

Vastuullinen viranhaltija: Sivistysjohtaja Ira Toppinen

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Muu sivistystyö vastuualue sisältää kansalais- musiikki- ja tanssiopiston tulosityksiköt.

2. TOIMINNAN TAVOITTEET

Vapaan sivistystyön tarkoituksena on elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta edistää ihmisten monipuolista kehittymistä ja tarjota mielekkäitä vapaa-ajan harrastuksia kuntalaisille. Olennaista vapaassa sivistystyössä on, että se on avointa kaikille.

3. PERUSTELUT JA MITTARIT

Tavoitteellista opiskelua tarjotaan esimerkiksi taiteen perusopetuksen ja avoimen yliopisto-opetuksen muodossa. Taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle eteneviä opintoja.

<u>Kansalaisopisto</u>	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SU 2025	SU 2026
opetustunnit	2 187	2 300	2 300	2 300	2 300
opiskelija (brutto)	1 007	1 400	1 400	1 400	1 400
tuntihinta (netto)	34,01	32,35	32,35	32,35	32,35
tuntihinta (brutto)	74,53	61,06	67,29	67,29	67,29
Kustannukset yhteensä €	74 384	74 410	74 410	74 410	74 410

<u>Musiikkiopisto</u>	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SU 2025	SU 2026
Oppilasta/vuosi	15	15			
€/oppilas	1 371	1 600			
jäsenkunta osuus			5	5	5
osuus tunneista h / vko			25	25	25
Kustannukset yhteensä €	20 558	24 000	25 250	25 250	25 250

<u>Tanssiopisto</u>	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SU 2025	SU 2026
Tunnit	204	170	170	170	170
Oppilaita; kevätlukukausi	42	40	40	40	40

syyslukukausi	35	40	40	40	40
Kustannukset €/h	42	42	47	47	47
Kustannukset yhteensä €	3 150	7 140	7 990	7 990	7 990

Taiteen perusryhmien tuntimäärä suunniteltu olemaan 6 h x 34 vk = 204 h, mutta laskutus 170 tunnin mukaan. Lisäksi oppilaille on mahdollisuus osallistua alueellisiin syventäviin opintoihin sekä teemaopintoihin.

VARHAISKASVATUS

Vastuulliset viranhaltijat: sivistysjohtaja Ira Toppinen, varhaiskasvatuspäällikkö Riikka Sarjanoja

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Varhaiskasvatus sisältää päiväkodit, ryhmäperhepäivähoidon, avoimen varhaiskasvatuksen, erityisvarhaiskasvatuksen ja lasten hoidontuen.

2. TOIMINNAN TAVOITTEET

Laadukkaiden varhaiskasvatus palveluiden tarjoaminen kaikissa yksiköissä ja siitä viestiminen, kuten somenäkyvyys ja nettisivujen päivitys.

Pätevien työntekijöiden rekrytointi ja kiinnostavien työmahdollisuuksien tarjoaminen. Henkilöstön osaaminen kehittäminen ja koulutusten tarjoaminen.

Tavoitteena on, että kaikki 5-vuotiaat ovat varhaiskasvatuksen tai avoimen vakan piirissä. Laaditaan toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus suunnitelma ja kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma ja niiden toteutumista noudatetaan. Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa.

3. PERUSTELUT JA MITTARIT

Lapsimäärä on kasvanut varhaiskasvatuksessa, huolehditaan suhdeluvun toteutumisesta. Henkilöstön osaamista tuetaan, tarjoamalla koulutuspäiviä 3/hlö/vuosi. Pätevien työntekijöiden määrää tarkastellaan. Seurataan avoimen varhaiskasvatuksen kävijämääriä ja tehdään säännöllisesti tyytyväisyyskyselyitä vanhemmille. Tavoitteena on 4-vuotisneuvola käytännön vakiinnuttaminen. Osallistutaan eri foorumeille kuten lakastut ja LAPE-ryhmä, Loisto ja esimiestapaamiset.

Opetustoimen hallinto	TP2022	TA2023	TA2024	TA2025	TA2026
Toimintatuotot	230	0	0	0	0
Toimintakulut	-101 926	-102 080	-104 964	-109 684	-111 429
Netto	-101 697	-102 080	-104 964	-109 684	-111 429
Poistot	-612	-8 280	-980	-390	-60
Esiopetus					
Toimintatuotot	2 834	80	1 260	1 260	1 260
Toimintakulut	-236 786	-254 888	-237 564	-246 807	-250 225
Netto	-233 952	-254 808	-236 304	-245 547	-248 965
Poistot	-1 133	-150	-450	-390	-60
Aamu- ja iltapäivätoiminta					
Toimintatuotot	12 084	10 400	10 000	10 000	10 000
Toimintakulut	-85 976	-90 216	-101 210	-105 378	-106 920
Netto	-73 891	-79 816	-91 210	-95 378	-96 920

Poistot	0	0	-150	-130	-20
Perusopetus					
Toimintatuotot	154 247	230 770	124 166	124 166	124 166
Toimintakulut	-3 495 835	-3 696 228	-3 587 849	-3 723 263	-3 780 215
Netto	-3 341 588	-3 465 458	-3 463 683	-3 599 097	-3 656 049
Poistot	-34 085	-26 700	-35 680	-29 530	-14 390
Perusopetus	TP2022	TA2023	TA2024	TA2025	TA2026
Toimintatuotot	169 165	241 250	135 426	135 426	135 426
Toimintakulut	-3 818 596	-4 041 332	-3 926 622	-4 075 448	-4 137 359
Netto	-3 649 431	-3 800 082	-3 791 196	-3 940 022	-4 001 933
Poistot	-35 218	-26 850	-36 280	-30 050	-14 470
Toisen asteen opetus	TP2022	TA2023	TA2024	TA2025	TA2026
Toimintatuotot	62 574	49 600	43 880	43 880	43 880
Toimintakulut	-694 452	-720 133	-792 651	-827 814	-840 815
Netto	-631 878	-670 533	-748 771	-783 934	-796 935
Poistot	-11 864	-6 980	-12 860	-9 670	-6 900
Kansalaisopistokoulutus					
Toimintakulut	-74 384	-74 410	-74 410	-74 410	-74 410
Netto	-74 384	-74 410	-74 410	-74 410	-74 410
Taiteen perusopetus					
Toimintakulut	-23 708	-31 140	-33 240	-33 240	-33 240
Netto	-23 708	-31 140	-33 240	-33 240	-33 240
Muu sivistystyö	TP2022	TA2023	TA2024	TA2025	TA2026
Toimintakulut	-98 092	-105 550	-107 650	-107 650	-107 650
Netto	-98 092	-105 550	-107 650	-107 650	-107 650
Perhepäivähoito					
Toimintatuotot	38 820	7 600	380	380	380
Toimintakulut	-493 030	-305 753	-140 036	-142 869	-145 530
Netto	-454 210	-298 153	-139 656	-142 489	-145 150
Päiväkotitoiminta					
Toimintatuotot	70 298	84 270	5 260	5 260	5 260
Toimintakulut	-992 397	-1 340 358	-1 577 465	-1 610 502	-1 641 526
Netto	-922 098	-1 256 088	-1 572 205	-1 605 242	-1 636 266
Poistot	-1 687	-220	-1 050	-900	-140
Muu varhaiskasvatus					
Toimintatuotot	529	0	0	0	0
Toimintakulut	-169 210	-174 750	-173 660	-175 797	-177 804
Netto	-168 681	-174 750	-173 660	-175 797	-177 804
Poistot	0	0	-150	-130	-20
Varhaiskasvatus	TP2022	TA2023	TA2024	TA2025	TA2026

Toimintatuotot	109 647	91 870	5 640	5 640	5 640
Toimintakulut	-1 654 636	-1 820 861	-1 891 161	-1 929 168	-1 964 860
Netto	-1 544 990	-1 728 991	-1 885 521	-1 923 528	-1 959 220
Poistot	-1 687	-220	-1 200	-1 030	-160
Opetustoimen lautakunta yhteensä	TP2022	TA2023	TA2024	TA2025	TA2026
Toimintatuotot	341 615	382 720	184 946	184 946	184 946
Toimintakulut	-6 367 703	-6 789 956	-6 823 048	-7 049 765	-7 162 114
Netto	-6 026 087	-6 407 236	-6 638 102	-6 864 819	-6 977 168
Poistot	-49 380	-42 330	-51 320	-41 140	-21 590

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta

Vastuullinen viranhaltija: sivistysjohtaja Ira Toppinen

1. TOIMINTA-AJATUS

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan tehtäviin sisältyy kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoimen palvelujen tuottaminen sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjelman valmistelu, ylläpito ja seuranta.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan tehtävänä on kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä lautakunnan alaisten palveluiden tuottaminen. Kunnan tehtävä muuttui radikaalisti vuoden 2023 alusta hyvinvointialueiden käynnistyttyä, kuten myös ympäröivä maailma.

2. TAVOITTEET JA MITTARIT

KÄRSÄMÄESTÄ PUHEENAIHE		
TAVOITE	TOIMENPIDE/HANKE	MITTARI
Maaseutuelämän ylistys	kuntalaisten aktivointi viestinnässä	näkyvyys eri medioissa
Kuntamielikuvan kehittäminen	Harrastusmahdollisuuksien esittely tiedottaminen	harrastemessut
Positiivisten tarinoiden virta	Osallisuutta lisäävät tapahtumat	julkaisut ja tapahtumat
Some- ja medianäkyvyys	Viestintä on strateginen tavoite kaikilla toimialoilla, somenäkyvyyden lisääminen myös kuntalaisten toimesta	”kesäsomettaja”, kaikki palvelualueet tiktokkiin
Näkyvä mainonta ja selkeät opasteet	tapahtumailmoittelun lisääminen	uusia kanavia testaukseen

PARHAAN PALVELUN PAIKKAKUNTA		
TAVOITE	TOIMENPIDE/HANKE	MITTARI
Kuntalaisten ja yrittäjien hyvä palvelu	nuorisotoimi-, kulttuuri- ja liikuntapalveluita kaikille kohderyhmille ympärivuotisesti	toteutuneet tapahtumat
Sujuvat prosessit ja ketterä toiminta	Avustusten haku joustavasti	kunta-akkunan tilastot

Positiiviset kohtaamiset	kuntalainen keskiöissä palveluiden tuottamisessa, positiivinen asiakaspalvelukokemus, osallisuus	palautekyselyt
Yhteistyötahot: mm. hyvinvointialue ja kolmas sektori	Eri verkostot, kuten MiePäVäki	osallistuminen
Vahvistaminen ennakoivasti hyvinvointia	Kunnan tarjoamat liikkumista edistävät palvelut, kuten kuntosaliohjaus, elintäpaneuvonta. Kulttuurihyvinvointi	ohjattujen määrä, tapahtumien määrä

LAADUKAS MAASEUTUASUMINEN		
TAVOITE	TOIMENPIDE/HANKE	MITTARI
Kyläneuvoston toiminnan käynnistäminen	Kylien foorumin käynnistäminen	tapaamiset ja osallistuminen

KULTTUURISTA ELÄMYKSIÄ		
TAVOITE	TOIMENPIDE/HANKE	MITTARI
Kulttuurin kehittäminen kokonaisuutena	ympärivuotisuuden lisääminen	sesongin ulkopuolella tapahtuva toiminta
Luovan kulttuuriyrittäjyyden edistäminen	kulttuurimatkailuhankkeisiin osallistuminen	hankkeet ja niiden resurssit
Kylien kulttuuri tapahtumissa ja matkailussa	osallistaminen suunnitteluun	tapahtumat
Paanutontun tarinat	Paanutontun tuotteistamisen jatkaminen	oheistuotteet

NETTOMÄÄRÄRAHAT JA LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

Valtuuston sitovuustaso	TP 2022	TA 2023 alkuper.	TA 2024	SU 2025	SU 2026
HYTE lautakunta	-722 273	-822 778	-826 222	-834 051	-841 404

Toimielimen sitovuustaso	TP 2022	TA 2023 alkuper.	TA 2024	SU 2025	SU 2026
HYTE-hallinto	-81 746	-80 195	-101 419	-103 381	-105 223
Kirjasto- ja kulttuuritoimi	-319 794	-330 639	-316 060	-318 919	-321 604
Liikunta- ja nuorisotoimi	-320 733	-411 945	-408 742	-411 751	-414 577

Poistot	-62 881	-80 140	-85 950	-74 350	-38 580
HYTE-hallinto	-420	-1 020	-500	-130	-20
Kirjasto- ja kulttuuritoimi	-4 502	-340	-8 420	-1 160	-170
Liikunta- ja nuorisotoimi	-57 958	-78 780	-77 030	-73 060	-38 390

HYTE-HALLINTO

Vastuullinen viranhaltija: sivistysjohtaja Ira Toppinen

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Hallinto tuottaa toimistopalvelut. Hyvinvointityötä seurataan hyvinvointikertomuksessa ja hyvinvoinnin kuntakortissa ja niissä määritellään hyvinvoinnin tavoitteet ja strategiset painopisteet.

KIRJASTO- JA KULTTUURITOIMI

Vastuulliset viranhaltijat: kirjastotoimenjohtaja Kirsi Nahkanen, sivistysjohtaja Ira Toppinen

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Kirjasto tarjoaa kuntalaisille monipuolisen tekemisen, työnteon ja virkistämisen tilan. Kirjasto on kunnan peruspalvelu, joka tarjoaa palveluitaan maksuttomasti kaikille kuntalaisille. Kirjastotila ovat esteetön, viihtyisiä ja yhteisöllisyyttä tukeva.

Kulttuuritoimen tavoitteena on saavuttaa eri-ikäiset kuntalaiset ja järjestää monipuolisesti erilaisia tapahtumia ympärivuotisesti.

2. TOIMINNAN TAVOITTEET

Kirjastopalveluiden toimintaa säätelee Laki yleisistä kirjastoista. Lain mukaisena kirjastopalveluiden tavoitteena on edistää väestön sivistyksellistä ja tiedollista yhdenvertaisuutta, lukutaitoja, elinikäistä oppimista, aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta. Kirjastopalvelut tavoittavat vuositasolla yli puolet kärsämakisistä. Toiminnalliset tavoitteet pohjautuvat kuntastrategiaan sekä kirjaston toimintojen kehittämiseen Joki-kirjastoina sekä oman kunnan sisällä.

Kulttuuritoimi järjestää maksuttomia ja kohtuuhintaisia kulttuuripalveluja ympäri vuoden yhteistyössä tärkeiden kumppanien kanssa. Kulttuuritoimi tekee jatkuvasti yhteistyötä kunnan eri sektoreiden (kirjasto, vapaa-aika, koulutoimi) samoin kuin seurakunnan, kansalaisopiston, eri yhdistysten, yhteisöjen ja muiden kulttuuritoimijoiden kanssa.

3. PERUSTELUT JA MITTARIT

Kirjastossa on tarjolla asiakaspalvelua talvisin 39 tuntia ja kesäisin 37 tuntia. Kirjastossa on käytössä omatoimiaika arkisin 7-21 ja viikonloppuisin 9-18, jolloin kirjastokortilla, sekä pin-koodilla pääsee käyttämään kirjaston palveluita omatoimisesti.

Lasten ja nuorten kirjastotyö on yksi kirjaston painopistealueista. Kirjasto tarjoaa koulu- luokille kirjastonkäytön opetusta, kirjavinkkausta, satutunteja sekä erilaisia lukemiseen innostamisen tempauksia pyydettyä.

Kirjallisuutta hankitaan monipuolisesti. Joki.finna.fi verkkokirjaston kautta jokikirjastojen monipuolinen aineisto on asiakkaiden käytettävissä ja varattavissa. Kirjasto on mukana joki-kirjastojen kuljetusrenkaassa, joten varatut kirjat kulkevat nopeasti. Kärsämäki on mukana Pohjoisen ekirjastossa jossa tarjotaan Pohjois-Suomen kuntien asukkaille samat e-aineistot osana kirjaston palveluita.

Digitukea annetaan asiakkaille pyydettyä. Kotipalvelua tarjotaan asiakkaille, jotka sairauden tai vamman vuoksi ovat estyneet käyttämästä kirjastoa.

Kirjasto toimii aktiivisesti yhteistyössä eri hallintokuntien, kirjastojen sekä kolmannen sektorin kanssa. Lisäksi toimintaa kehitetään erilaisten hankkeiden avulla.

Arvioinnilla seurataan yleisten kirjastojen tehtävien toteuttamista ja toiminnan järjestämistä. Kokoelman sisällön osalta jatketaan itsearviointia. Toimintoja arvioidaan laadun ja tuloksellisuuden pohjalta ja toimintaa pyritään kehittämään tulosten avulla.

Kulttuuritoimen arvioinnissa huomioidaan tilaisuuksien ja tapahtumien määrä sekä niiden näkyvyys eri medioissa. Kuntalaisten hyvinvointi lisääntyy ja kulttuurin tekijät ja kokijat kohtaavat.

Mittarit/suoritteet	TP 2022	TA 2023	TA 2024	SU 2025	SU 2026
lainaa asiakas	12,2	12	12	12	12
kirjastokäyntiä asiakas	14,6	14	15	15	15
nettikäyntiä / asiakas	3,5	3	4	4	4

LIIKUNTA- JA NUORISOTOIMI

Vastuullinen viranhaltija: sivistysjohtaja Ira Toppinen

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Liikuntatoimi pyrkii luomaan uusia ja pysyviä toimintakäytäntöjä sekä lisäämään kuntalaisten liikunta-aktiivisuutta eri ikäryhmissä eri teemoilla. Lisäksi osallistumme liikuntapaikkarakentamiseen mm. lähiliikuntapaikkojen ja ulkoilureittien suunniteluun ja toteuttamiseen.

Nuorisotoimen tavoitteena on järjestää yhteistyökumppaneiden kanssa mielekästä toimintaa Kärsämäkisille nuorille, kuten retkiä

2. TOIMINNAN TAVOITTEET

Liikuntatoimen tavoitteena on edistää liikuntaa kaikilla osa-alueilla, korostaen väestön terveyttä ja hyvinvointia sekä lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä liikunnan avulla. Liikuntatoimi pyrkii luomaan ja ylläpitämään edellytyksiä kuntalaisten omatoimiselle liikunnan harrastamiselle sekä monipuoliselle ja laajalle järjestötoiminnalle. Toimiva, väestön terveyttä ja aktiivisuutta lisäävä liikuntatoimi, on osa kuntalaisten viihtyisyyttä ja kunnan vetovoimaisuutta.

Haluamme parantaa nuorten elinoloja ja luoda edellytyksiä nuorten kansalaistoiminnalle. Nuorisotila Poppeli on maksuton nuorten kohtaamispaikka, jossa nuoret voivat vapaa-ajallaan tavata toisiaan turvallisessa ympäristössä aikuisen läsnä ollessa. Poppelissa voidaan pelata erilaisia pelejä, jutella kavereiden ja aikuisten kanssa sekä järjestetään erilaisia teemapäiviä. Nuorisotyöntekijä tekee myös koulunuoristyötä ja jalkautuu nuorten pariin.

3. PERUSTELUT JA MITTARIT

Mittareina voidaan käyttää liikuntaryhmiin ja elintapaohjauksen osallistuneiden määrää.

Mittareina voidaan käyttää nuorisotalotoiminnalla ja koulunuorisotyöllä tavoitettujen nuorten määrää. Myös nuorisovaltuuston aktiivisuutta tullaan mittaamaan.

HYTE-hallinto	TP2022	TA2023	TA2024	SU2025	SU2026
Toimintatuotot	190	0	150	150	150
Toimintakulut	-81 936	-80 195	-101 569	-103 531	-105 373
Netto	-81 746	-80 195	-101 419	-103 381	-105 223
Poistot	-420	-1 020	-500	-130	-20
Kirjastotoimi					
Toimintatuotot	6 222	16 500	1 980	1 980	1 980
Toimintakulut	-265 312	-291 651	-259 725	-262 584	-265 269
Netto	-259 090	-275 151	-257 745	-260 604	-263 289
Poistot	-4 502	-340	-8 420	-1 160	-170
Kulttuuritoimi					
Toimintatuotot	225	0	0	0	0
Toimintakulut	-60 929	-55 488	-58 315	-58 315	-58 315
Netto	-60 704	-55 488	-58 315	-58 315	-58 315
Kirjasto- ja kulttuuritoimi	TP2022	TA2023	TA2024	SU2025	SU2026
Toimintatuotot	6 447	16 500	1 980	1 980	1 980
Toimintakulut	-326 241	-347 139	-318 040	-320 899	-323 584
Netto	-319 794	-330 639	-316 060	-318 919	-321 604
Poistot	-4 502	-340	-8 420	-1 160	-170
Liikuntatoimi					
Toimintatuotot	164	100	100	100	100
Toimintakulut	-237 125	-321 944	-280 931	-282 331	-283 646
Netto	-236 961	-321 844	-280 831	-282 231	-283 546
Poistot	-57 866	-78 700	-76 730	-72 800	-38 350
Nuorisotoimi					
Toimintatuotot	10 758	24 120	0	0	0
Toimintakulut	-94 531	-114 220	-127 911	-129 520	-131 031
Netto	-83 772	-90 100	-127 911	-129 520	-131 031
Poistot	-92	-80	-300	-260	-40
Liikunta- ja nuorisotoimi	TP2022	TA2023	TA2024	SU2025	SU2026
Toimintatuotot	10 922	24 220	100	100	100
Toimintakulut	-331 655	-436 165	-408 842	-411 851	-414 677
Netto	-320 733	-411 945	-408 742	-411 751	-414 577
Poistot	-57 958	-78 780	-77 030	-73 060	-38 390
HYTE lautakunta yhteensä	TP2022	TA2023	TA2024	SU2025	SU2026
Toimintatuotot	17 558	40 720	2 230	2 230	2 230
Toimintakulut	-739 832	-863 498	-828 452	-836 281	-843 634
Netto	-722 273	-822 778	-826 222	-834 051	-841 404
Poistot	-62 881	-80 140	-85 950	-74 350	-38 580

Tekninen lautakunta

Vastuulliset viranhaltijat: kunnanjohtaja Esa Jussila, rakennusmestari Ilkka Saari

1. TOIMINTA-AJATUS

Tekninen lautakunta sisältää määrärahat yhdyskuntatekniikan ja kiinteistötoimen tehtäväalueille.

Teknisen lautakunnan tehtäviä ovat asumiseen, rakentamiseen, jätehuoltoon ja maankäyttöön kohdistuvat tehtävät. Lautakunta huolehtii kunnalle kuuluvasta yhdyskuntahuollosta, yksityistiehallinnosta ja jätehuollon tehtävistä. Huolehtii kunnan kiinteistöjen huollosta ja siivouksesta sekä kunnan ruokahuoltopalveluiden järjestämisestä.

2. TAVOITTEET JA MITTARIT

1. KÄRSÄMÄESTÄ PUHEENAIHE		
TAVOITE	TOIMENPIDE/HANKE	MITTARI
Kuntamielikuvan kehittäminen	Puistojen (skeitti-, liikenne-, koira-, kuntoilupuisto) ja yleisten alueiden kunnossapito ja siisteys	Asukastyytyväisyys Hankkeiden toteutuminen
Näkyvä mainonta ja selkeät opasteet	Tienvarsimainostaulut, opaste- taulut	Yritystyytyväisyys, yritysten palauteet huomioidaan

2. PARHAAN PALVELUN PAIKKAKUNTA		
TAVOITE	TOIMENPIDE/HANKE	MITTARI
Kuntalaisten ja yrittäjien hyvä palvelu	Tehokas ja taloudellinen rakentaminen, rakennuttaminen ja rakennusten ylläpito omien toimintojen sekä yritysten ja kuntalaisten käyttöön	Toimintamenot ja -tulot / k-m ² Investointihankkeiden toteutuminen
Sujuvat prosessit ja ketterä toiminta	Lautakunta kokoontuu joustavasti tarpeen mukaan	Kokoukset/v
Positiiviset kohtaamiset	Palvelualltius	Asiakastyytyväisyys
Yhteistyötahot: mm. hyvinvointialue ja kolmas sektori	Tarjotaan asianmukaiset, toimivat ja puhtaat tilat	Asiakastyytyväisyys

3. LAADUKAS MAASEUTUASUMINEN		
TAVOITE	TOIMENPIDE/HANKE	MITTARI
Maanhankinnan, asumisratkaisujen ja elinvoimapolitiikan saumaton kokonaisuus	Maanosto Kaavoitus	Investointihankkeiden toteutuminen
Kylien asumismahdollisuuksien hyödyntäminen	Haja-asutusalueen vapaana olevien tonttien ja tyhjillään olevien asuntojen markkinointi	Tonttipörssi

4. KESKIPISTE PUOLIMATKASSA		
TAVOITE	TOIMENPIDE/HANKE	MITTARI
Keskustaympäristön kehittäminen	Kaavateiden ja kevyenliikenteen väylien peruskorjaus ja kunnossapito. Uusien kaavateiden ja kevyenliikenteen väylien suunnittelu ja rakentaminen Liikenneturvallisuuden parantaminen Yleisten alueiden siisteys/raivaaminen	Katujen kunnossapito/km/v Kadut km/v Kevyenliikenteenväylät km/v Investointihankkeiden toteutuminen Asukastyytyväisyys
Luonnonmukaisen pysähdyspaikan kehittäminen	Virkistysalueiden ja leirintäalueen hoito, kunnossapito ja kehittäminen	Hankkeiden toteutuminen Asukastyytyväisyys
Ohitustien rakentamisen ennakointi	Maankäytön suunnittelu ja kaavoitus Riittävä tonttivaranto erilaisiin tarpeisiin	Hankkeiden toteutuminen

5. KULTTUURISTA ELÄMYKSIÄ		
TAVOITE	TOIMENPIDE/HANKE	MITTARI
Kulttuurin kehittäminen kokonaisuutena	Torialueen ja Ehtalan rakennusten kunnossapito ja alueiden kehittäminen ja hyödyntäminen	Asukastyytyväisyys Hankkeiden toteutuminen

6. PUHDAS SIIRTYMÄ		
TAVOITE	TOIMENPIDE/HANKE	MITTARI
Seutukunnalle tulevat miljardi-investoinnit	Maankäytön suunnittelu ja kaavoitus	Yhteishankkeiden toteutuminen
Vastuullisuussuunnitelma	Suunnitelmavuosien hankkeiden suunnittelussa huomioidaan puhdas siirtymä	Hankkeiden toteutuminen
Kestävä kehitys, luontoarvot, ilmastomuutoksen torjunta, energiaratkaisut	Hiihijalanjäljen pienentäminen kunnan toiminnassa Energian kulutuksen optimointi kiinteistöittäin	Energiakulutuksen seuranta Tievalaistuksen energiakulutuksen seuranta

NETTOMÄÄRÄRAHAT JA LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

Valtuuston sitovuustaso	TP 2022	TA 2023 alkuper.	TA 2024	SU 2025	SU 2026
Tekninen lautakunta	-408 952	1 440	64 022	51 617	39 968

Toimielimen sitovuustaso	TP 2022	TA 2023 alkuper.	TA 2024	SU 2025	SU 2026
Yhdyskuntatekniikka	-431 050	-487 783	-486 575	-495 182	-503 265
Kiinteistötoimi	359 385	489 223	550 597	546 799	543 233
Pelastustoimi	-337 287	0	0	0	0

Poistot	-650 600	-666 300	-653 550	-660 410	-671 620
Yhdyskuntatekniikka	-241 075	-208 450	-199 150	-193 780	-200 590
Kiinteistötoimi	-409 346	-457 850	-454 400	-466 630	-471 030
Pelastustoimi	-179	0	0		

YHDYSKUNTATEKNIikka

Vastuuelin: Tekninen lautakunta

Vastuulliset viranhaltijat: kunnanjohtaja Esa Jussila, rakennusmestari Ilkka Saari

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Yhdyskuntatekniikan tehtäväalueita ovat: hallinto, liikenneväylät ja muut yleiset alueet, kaa-voitus- ja mittaus-toimi, jätehuolto ja koneet.

2. TOIMINAN TAVOITTEET

Hallinnon tehtävänä on hoitaa teknisen toimen toimistopalvelut sekä investointikohteiden suunnittelu, rakentaminen ja rakennuttaminen.

Liikenneväylien hoidossa tavoitteena on pitää kaavatiet ja kevyenliikenteenväylät hyvässä kunnossa turvallisen liikenneympäristön luomiseksi ja ylläpitämiseksi. Huolehditaan puistojen, leikkikenttien ja muiden alueiden pitämisestä viihtyisinä ja turvallisina.

Asemakaavat ja osayleiskaavat laaditaan MRL:n säännösten mukaisesti.

3. PERUSTELUT JA MITTARIT

Kunnossapitoluokituksen avulla ohjataan talviaurauksen ja hiekoituksen aloittamista oikeaan aikaan edistämään turvallista liikkumista. Kunnossapidosta huolehditaan pääosin ostopalveluna.

Katuvalaistuksessa käytetään LED-tekniikkaa sähkönkulutuksen minimoimiseksi.

Yksityisteille maksetaan talviauraus- ja kesäkunnossapitoavustukset sekä osallistutaan sel-
laisten yksityisteiden peruskorjaukseen, jotka saavat valtiosuuden. Avustuksien määräraha
talousarviossa on 45 000 eur.

Puisto- ja viheralueiden sekä yleisten alueiden kunnossapitoa ja hoitoa tehostetaan ja paran-
netaan. Talousarviossa tähän on varattu 10 000 eur vuodelle 2024.

Kävely- ja pyörätien kehittämissuunnitelman asiantuntijapalveluihin on varattu 10 000 eur.

Asemakaavat ja osayleiskaavat laaditaan MRL:n säännösten mukaisesti, palvelut hoidetaan
ostopalveluna.

Taajama-alueen kuivatuksiin ja avo-ojien kunnostuksiin on varattu talousarviossa 15 000 eur.

Mittarit/suoritteet		TP2022	TA2023	TA2024
Katujen kunnossapito	€/km/v	2 702,42	3 052,80	4 335,61
	ka- dut/km	14,270	14,270	14,270
	kvI/km	5,225	5,485	5,485
Tievalaistuksen energiankulutus	€/v	32 868,26	35 160	20 200
Yksityisteiden avustukset/ Talvikunnossapito	€/v	19 507,95	19 500	19 500
	€/km/v	236,86	237,15	236,31
	km/v	82,360	82,226	82,520
Yksityisteiden avustukset/ Kesäkunnossapito	€/v	9 890,77	15 660	15 660
	Lk I 250 €/km	€/km/v	218,88	
	Lk II 180 €/km	km/v	45,189	
	Lk III 120 €/km			
Perusparantaminen Valtionavustusta perusparannukseen saaville tiekunnille enintään 10 % teiden perusparannuskohteille 5 % siltakorjaushankkeille hyväksytyistä kokonaiskustannuksista ajalla 2023-2025	€/v	0,00	9 840	9 840

NETTOMÄÄRÄRAHAT JA LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

Toimielimen sitovuustaso	TP 2022	TA 2023 alkuper.	TA 2024	SU 2025	SU 2026
Yhdyskuntatekniikka	-431 050	-487 783	-486 575	-495 182	-503 265
Poistot					
Yhdyskuntatekniikka	-241 075	-208 450	-199 150	-193 780	-200 590

KIINTEISTÖTOIMI

Vastuuelin: Tekninen lautakunta

Vastuulliset viranhaltijat: kunnanjohtaja Esa Jussila, rakennusmestari Ilkka Saari

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Kiinteistötoimen tehtäväalueita ovat: tilapalvelut, maa- ja metsätilat, sekä välitetyt palvelut. Tehtäväalueelle kuuluu myös kunnan siivous- ja ruokahuoltopalvelujen järjestäminen.

2. TOIMINNAN TAVOITTEET

Tilapalveluiden tehtävänä on järjestää ja ylläpitää kunnan eri hallintokuntien ja ulkopuolisten asiakkaiden käyttöön tiloja, jotka ovat käytettävyyksensä ja kustannukset huomioon ottaen tarkoituksenmukaisia, turvallisia ja terveellisiä.

Kunnan omistamat metsät hoidetaan hyvän metsänhoidon periaatteen mukaisesti ja kunnan omistamat peltoalueet vuokrataan.

Kiinteistöjen ostopalveluna järjestettävään siivous- ja ruokahuoltopalvelun laatuun kiinnitetään huomiota.

3. PERUSTELUT JA MITTARIT

Kiinteistöjen kunnossapidosta, käytettävyydestä ja arvon säilyttämisestä huolehditaan mahdollisimman laadukkaasti. Kunnossapidon työt tehdään osin omana työnä ja osin ostopalveluna.

Energiankulutusta vähennetään ja tuetaan vähähiilisyttä valaistuksia uudistamalla kiinteistöittäin. Toimitilojen käyttöaste pyritään pitämään mahdollisimman korkeana.

Vuoden 2024 talousarvion käyttötalousosassa on varauduttu Frosteruksen koulun huoltokorjauksiin. Lattianurkkien tiivistyksiin, jalkalistojen uusimisiin ja käytävien ja luokkatilojen maalauksiin on varattu 25 000 eur. Rekolan tilaan varattu 5 000 eur julkisivun korjauksiin. Saviselän koulun kiinteistömenoissa on huomioitu koulutoiminnan loppuminen keväällä 2024.

Rakennusten määrä ja kerrosalat

Kiinteistöt/käyttötarkoitus	kpl määrä	k-m ²
Opetusrakennukset	7	9 884
Terveystieteiden rakennukset	2	1 940
Sosiaalitoimen rakennukset	2	1 823
Toimistorakennukset	1	472
Kokoontumisrakennukset	18	3 153
Muut rakennukset	8	2 558

Mittarit/suoritteet		TP2022	TA2023	TA2024
Toimintatuotot	€/k-m ² /v	78,84	101,18	96,89
Toimintakulut	€/k-m ² /v	70,06	80,06	74,50
Kiint. sähköenergian kulutus	€/v	-295 896	-329 490	-204 430

Sisältää myös osakehuoneistot.

NETTOMÄÄRÄRAHAT JA LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

Toimielimen sitovuustaso	TP 2022	TA 2023 alkuper.	TA 2024	SU 2025	SU 2026
Kiinteistötoimi	359 385	489 223	550 597	546 799	543 233
Poistot					
Kiinteistötoimi	-409 346	-457 850	-454 400	-466 630	-471 030

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Kunnanhallitus

Virka tai toimi	Nykyiset virat ja toimet	Suunnitelmakausi		
		2024 lkm	2025 lkm	2026 lkm
Kunnanjohtaja	1	1	1	1
Kunnansihteeri	1	1	1	1
Hallintosihteeri	1	1	1	1
Palvelusihteeri	1	1	1	1
Työllisyysvastaava	1	1	1	1
Henkilöstö yhteensä	5	5	5	5

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta

Virka tai toimi	Huom.	Nykyiset lkm	Suunnitelmakausi		
			2024 lkm	2025 lkm	2026 lkm
Sivistysjohtaja	1)	0,5	0,5	0,5	0,5
Toimistosihteeri	1)	0,4	0,4	0,4	0,4
Kirjastotoimenjohtaja	2)	0,2	0,2	0,2	0,2
Kirjastovirkailija		2	2	2	2
Kulttuurituottaja	2)	0,4	0,4	0,4	0,4
Hyvinvointiohjaaja		1	1	1	1
Nuoriso-ohjaaja		1	1	1	1
Henkilöstö yhteensä		5,5	5,5	5,5	5,5

1) 50% sivistysjohtajan ja 60 % toimistosihteerin työstä ja palkasta opetustoimen lautakunnassa

2) ostopalveluna

Opetustoimen lautakunta

Virka tai toimi	Huom.	Nykyiset lkm	Suunnitelmakausi		
			2024 lkm	2025 lkm	2026 lkm
Sivistysjohtaja	1)	0,5	0,5	0,5	0,5
Lukion rehtori		1	1	1	1
Peruskoulun rehtori		1	1	1	1
Apulaisrehtori		1	1	1	1
Toimistosiihteeri	1)	0,6	0,6	0,6	0,6
Koulusihteeri		1	1	1	1
Lukion lehtori		6	6	6	6
Peruskoulun lehtori		7	7	7	7
Päätoiminen tuntiopettaja		4	4	4	4
Sivutoiminen tuntiopettaja		1	1	1	1
Erityisopettaja		3	4	4	4
Luokanopettaja		13	13	13	13
Tuntiopettaja (esiopetus)		2	2	2	2
Koulunkäynninohjaaja		9	9	9	9
OPO		1	1	1	1
Varhaiskasvatuspäällikkö		1	1	1	1
Päiväkodin johtaja		1	1	1	1
Varhaiskasvatuksen sosionomi		1	2	2	2
Varhaiskasvatuksen opettaja		5	5	5	5
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja		10	10	10	10
Ryhmäavustaja		5	5	5	5
Perhepäivähoitaja		1	0	0	0
Kiertävä sijainen		1	1	1	1
Ruokapalvelutyöntekijä		0	0	0	0
Henkilöstö yhteensä		77,1	77,1	77,1	77,1

Kunkin vuoden henkilöstömäärä on esitetty syyslukukauden tilanteen mukaan

1) 50% sivistysjohtajan ja 40% toimistosiihteerin työstä ja palkasta HYTE-lautakunnassa

Tekninen lautakunta

Virka tai toimi	1)	Nykyiset lkm	Suunnitelmakausi		
			2024 lkm	2025 lkm	2026 lkm
Kunnaninsinööri /Kunnanjohtaja	N		0,35	0,35	0,35
Rakennusmestari	N	1	1	1	1
Toimistosiihteeri	N	1	1	1	1
Ammattimies	N	1	1	1	1
Kiinteistöhoitaja	N	2	2	2	2
Urheilualueiden hoitaja	N	1	1	1	1
Puistotyöntekijä-traktorinkuljettaja	N	1	1	1	1
Henkilöstö yhteensä		8	7,35	7,35	7,35

1) Viran tai toimen luonne

N= nykyinen virka

U= uusi virka tai toimi, joka ei liity investointeihin

I= Suunniteltuun investointiin liittyvä virka tai toimi

INVESTOINTIOHJELMA 2024-2026

Talousarvio 2024

Taloussuunnitelma 2025-2026

HALLINTOTOIMI

Vastuutoimielin:

Kunnanhallitus

Vastuullinen viranhaltija::

Kunnanjohtaja

MAA-ALUEET

100 Maan hankinta ja myynti

Perustelut:

Maa-alueiden ostot ja myynnit

Maan hankinta ja myynti	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Menot, maan hankinta		120 000			
Tulot, maan myynti		-30 000	-3 900		
Netto		90 000	-3 900		

124 Teollisuuskenttä

Perustelut:

Teollisuuskentän laajennus:

Kierrätysterminaalin rakentaminen

Haettu JTF-avustusta 70 %

Teollisuuskenttä	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Menot		60 000	202 000	118 000	
Tulot		0	-141 400	-82 600	0
Netto		60 000	60 600	35 400	0

KAAVAT

128 Asemakaavojen uusiminen ja muutokset

Perustelut:

Asema- ja yleiskaavojen laajentaminen ja päivittäminen

Poistot suunnitelman mukaan, eur/v

20 000 eur

Asema- ja yleisk. laajent. ja päivittäminen	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Menot		20 000	40 000	40 000	
Tulot	0	0			
Netto	0	20 000	40 000	40 000	0

IRTAIN OMAISUUS

142 ICT-hankinnat/hallintotoimi

Perustelut:

ICT-ohjelmisto- ja konehankinnat

Poistot suunnitelman mukaan, eur/v

10 000 eur

ICT-hankinnat/hallintotoimi	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Menot		45 000	30 000	30 000	30 000
Tulot		0		0	0
Netto		45 000	30 000	30 000	30 000

HALLINTOTOIMI YHTEENSÄ

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Menot	0	245 000	272 000	188 000	30 000
Tulot	0	-30 000	-145 300	-82 600	0
Netto	0	215 000	126 700	105 400	30 000

SIVISTYSTOIMI

Vastuutoimielin:

Opetustoimenlautakunta ja HYTE-lautakunta

Vastuullinen viranhaltija::

Sivistystoimenjohtaja

400 ICT-hankinnat/ Sivistystoimi

Perustelut:

Tietokoneiden hankinta kouluille

Poistot suunnitelman mukaan, eur/v

8 330 eur

ICT-hankinnat/Sivistystoimi	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Menot		15 000	25 000	15 000	15 000
Tulot		0		0	0
Netto		15 000	25 000	15 000	15 000

SIVISTYSTOIMI YHTEENSÄ

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Menot	0	15 000	25 000	15 000	15 000
Tulot		0	0	0	0
Netto	0	15 000	25 000	15 000	15 000

TEKNINEN TOIMI

Vastuutoimielin:
Vastuullinen viranhaltija.:

Tekninen lautakunta
Kunnanjohtaja, rakennusmestari

YLEISET ALUEET

514 Suomalaisen tenniskentän kunnostus

Perustelut: Tenniskentän kunnostustyöt
Poistot suunnitelman mukaan, eur/1. v 5 000 eur

Suomalaisen tenniskentän kunnostus	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Menot		0	25 000		
Tulot		0	0		
Netto		0	25 000		

KIINTEISTÖT

519 Suomalaisen caravan/ kehittäminen ja korjaus

Perustelut: Suomalaisen alueiden parantaminen ja kehittäminen sekä rakennusten korjauksia
Poistot suunnitelman mukaan, eur/v 2 000 eur

Suomalaisen caravan/ kehittäm. ja korj.	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Menot		25 000	20 000	20 000	20 000
Tulot		0		0	0
Netto		25 000	20 000	20 000	20 000

515 Frosteruksen koulun ulkopuoliset korjaukset

Perustelut: Vesikaton pystyseinien ja räystäiden korjaukset
Poistot suunnitelman mukaan, eur/v 1 000 eur

Koulukeskuksen ulkop. korjauksia	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Menot		0	10 000		
Tulot		0			
Netto		0	10 000		

500 Koivupuiston tilojen järjestelyt

Perustelut: Koivupuiston tilajärjestelyt, tilojen muutokset ja kunnostaminen
Hanke siirtyy vuodelta 2023
Poistot suunnitelman mukaan, eur/v 17 500 eur

Koivupuiston tilojen järjestelyt	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Menot		150 000	250 000	50 000	0
Tulot		0			
Netto		150 000	250 000	50 000	0

501 Frosteruksen keittiön koneiden uusiminen

Perustelut:

Keittiön alkuperäisten koneiden ja laitteiden uusiminen

Poistot suunnitelman mukaan, eur/v

5 000 eur

Frosteruksen koulun keittiön koneet	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Menot		25 000	25 000	25 000	20 000
Tulot		0		0	0
Netto		25 000	25 000	25 000	20 000

504 Frosteruksen koulun piha- alue

Perustelut:

Koulun piha-alueen ja leikkivälinekentän uudistamista ja leikkivälinekalusteiden hankintaa

Poistot suunnitelman mukaan, eur/1. v

2 000 eur

Frosteruksen koulun piha-alue	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Menot		30 000	10 000		
Tulot		-15 000			
Netto		15 000	10 000	0	0

517 Kataja-areenan muutostyöt

Perustelut:

Muutostyöt paloluokan korottamiseksi

Poistot suunnitelman mukaan, eur/v

670 eur

Kataja-areenan muutostyöt	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Menot		0	10 000		0
Tulot		0	0	0	0
Netto		0	10 000	0	0

516 Vanhan kunnantalon /muiden tilojen kunnostustyöt

Perustelut:

Muutostyöt tilojen käytettävyyden parantamiseksi

Poistot suunnitelman mukaan, eur/v

2000 eur

Vanhan kunnant. /muiden tilojen kunnostustyöt	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Menot		0	20 000		0
Tulot		0	0	0	0
Netto		0	20 000	0	0

Teiden rakentaminen

Perustelut:

2024 Suomalainen kevyenliikenteenväylä
2025: Miilutien osan rakentaminen 20 000 €,
Koivutien rakentaminen 34 000 €
2026: Miilutien loppuosan rakentaminen 20 000 €,
Kuusitien rakentaminen 30 000 €

Poistot suunnitelman mukaan, eur/1. v

3 000 eur

Teiden rakentaminen	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Menot		180 000	15 000	54 000	50 000
Tulot		0		0	0
Netto		180 000	15 000	54 000	50 000

Teiden valaistus

Perustelut:

2025: Koivutien valaistus 10 000 €
2026: Kuusitien valaistus 9 000 €, Miilutien loppuosan valaistus 10 000 €

Teiden valaistus	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Menot		50 000		10 000	19 000
Tulot		0		0	0
Netto		50 000	0	10 000	19 000

Teiden päällystäminen

Perustelut:

2024: Matinkuja ja osa Kiertotietä, Markkinatie ja kevyen liikenteen väylä 50 000 €
Puusaaren kkv-väylän päällystäminen 30 000 €
2025: Kaavateiden ja alueiden päällysteiden paikkaukset
Koivutie, Kuusitie ja Miilutie, 50 000 €
Pyöräteiden päällystämiset 10 000 €
2026: Karilantien osa ja muita kaava-alueen teiden osuuksia

Poistot suunnitelman mukaan, eur/1. v

16 000 eur

Teiden päällystäminen	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Menot		49 000	80 000	60 000	40 000
Tulot		0		0	0
Netto		49 000	80 000	60 000	40 000

LIIKENNEVÄYLÄT YHTEENSÄ

LIIKENNEVÄYLÄT YHTEENSÄ	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Menot		279 000	95 000	124 000	109 000
Tulot		0	0	0	0
Netto		279 000	95 000	124 000	109 000

IRTAIN OMAISUUS

578 Työkoneet

Perustelut:

Pyöräkuormaajan hankinta

Työkoneet	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Menot		0	0	60 000	
Tulot		0	0	0	
Netto		0	0	60 000	

TEKNINEN TOIMI YHTEENSÄ

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Menot	0	866 500	465 000	279 000	149 000
Tulot		-33 000	0	0	0
Netto	0	833 500	465 000	279 000	149 000

INVESTOINTIOHJELMA YHTEENSÄ

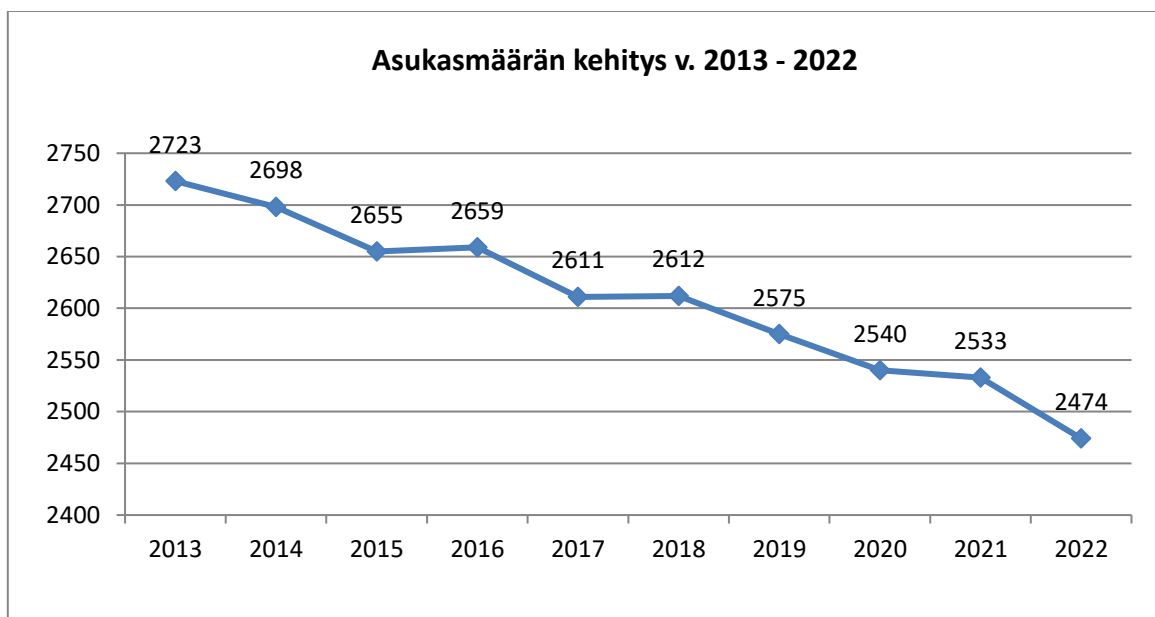
alkuper.

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Menot	0	1 126 500	762 000	482 000	194 000
Tulot	0	-63 000	-145 300	-82 600	0
Netto	0	1 063 500	616 700	399 400	194 000

Liitteet

Väestö

Tilanne 31.12.	Väestö	Muutos	%
2012	2763	-57	-2,1
2013	2723	-40	-1,4
2014	2698	-25	-0,9
2015	2655	-43	-1,6
2016	2659	+4	+0,2
2017	2611	-48	-1,8
2018	2612	+1	+0,0
2019	2575	-37	-1,4
2020	2540	-35	-1,4
2021	2533	-7	-0,3
2022	2474	-59	-2,4

	Väestöllinen huoltosuhte (ennuste 2021)				
	2021	2025	2030	2035	2040
Kärsämäki	86,9	86,2	90,6	93,1	90,5

Lapsia ja vanhuksia 100 työkäistä kohti. Väestöllinen (demografinen) huoltosuhte on alle 15-vuotiaiden ja 65+ vuotta täyttäneiden määrän suhde 15-64 -vuotiaiden määrään.

Valtuuston sitovuustaso	Tilivelvolliset viranhaltijat	Toimielimen sitovuustaso
Keskusvaalilautakunta		Vaalit
Tarkastuslautakunta		Tilintarkastus
Kunnanhallitus	kunnanjohtaja kunnansihteeri	Yleishallinto Elinkeinotoimi Ympäristöpalvelut
Opetustoimen lautakunta	sivistysjohtaja perusopetuksen rehtori lukion rehtori varhaiskasvatuspäällikkö	Opetustoimen hallinto Perusopetus Toisen asteen opetus Muu sivistystyö Varhaiskasvatus
HYTE-lautakunta	sivistysjohtaja kirjastotoimenjohtaja	HYTE-hallinto Kirjasto- ja kulttuuritoimi Liikunta- ja nuorisotoimi
Tekninen lautakunta	kunnanjohtaja rakennusmestari	Yhdyskuntatekniikka Kiinteistötoimi

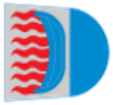
Tilivelvollisia ovat kunnanhallituksen, lautakuntien ja niiden jaostojen sekä toimikuntien ja erikseen nimettyjen työryhmien jäsenet

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO

2024 TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO

	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot
KÄYTTÖTALOUSOSA			
Keskusvaalilautakunta	N	28 422	9 400
Tarkastuslautakunta	N	23 782	
Kunnanhallitus	N	1 542 049	173 400
Opetustoimen lautakunta	N	6 823 048	184 946
Hyte-lautakunta	N	828 452	2 230
Tekninen lautakunta	N	2 150 891	2 214 913
TULOSLASKELMAOSA			
Verotulot	B		4 940 000
Valtionosuudet	B		4 692 000
Rahoitustuotot ja -kulut	N	328 000	316 500
INVESTOINTIOSA			
Hallintotoimi	N	272 000	145 300
Sivistystoimi	N	25 000	
Tekninen toimi	N	465 000	
RAHOITUSOSA			
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B		550 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	738 580	
Vaikutus maksuvalmiuteen		3 465	
yhteensä		13 228 689	13 228 689

Kärsämäki

Strategia 2024-2027

Positiivisten tarinoiden pitäjä

1 KÄRSÄMÄESTÄ PUHEENAIIHE

- Maaseutuelämän ylistys
- Kuntamielikuvan kehittäminen
- Positiivisten tarinoiden virta
- Some- ja medianäkyvyys
- Näkyvä mainonta ja selkeät opasteet

2 PARHAAN PALVELUN PAIKKAKUNTA

- Kuntalaisten ja yrittäjien hyvä palvelu
- Sujuvat prosessit ja ketterä toiminta
- Positiiviset kohtaamiset
- Yhteistyötahot: mm. hyvinvointialue ja kolmas sektori
- Vahvistamme ennakoivasti hyvinvointia

3 LAADUKAS MAASEUTUASUMINEN

- Asumisen kokonaispalvelut
- Maanhankinnan, asumisratkaisujen ja elinvoimapolitiikan saumaton kokonaisuus
- Vuokra-asumisen kehittäminen
- Kylien asumismahdollisuuksien hyödyntäminen
- Kyläneuvoston toiminnan käynnistäminen

4 KESKIPISTE PUOLIMATKASSA

- Keskustaympäristön kehittäminen
- Luonnonmukaisen pysähdyspaikan kehittäminen
- Sijainnista riippumaton työ ja palvelut
- Kylien mahdollisuudet tienkäyttäjille
- Ohitustien rakentamisen ennakointi: kaavat, liiketilat, liikennevirtaa hyödyntävät palvelut

5 KULTTUURISTA ELÄMYKSIÄ

- Kulttuurin kehittäminen kokonaisuutena
- Luovan kulttuuriryittäjyyden edistäminen
- Kylien kulttuuri tapahtumissa ja matkailussa
- Paanutohtun tarinat

6 PUHDAS SIIRTYMÄ

- Seutukunnalle tulevat miljardi-investoinnit
- Vastuullisuusuunnitelma
- Kestävä kehitys, luontoarvot ilmastomuutoksen torjunta, energiaratkaisut
- Puhdas siirtymä parantaa alemman asteen tieverkostoa

MISSIO:

Kärsämäki turvaa asukkaalleen hyvän elämän edellytykset ja kehittää paikkakunnan elinvoimaa.

VISIO

Menestyvä ja positiivisesti tunnettu mahdollisuuksia salliva viihtyisä maaseutupaikkakunta.

ARVOT

- Rohkeasti omanlainen
- Positiivinen asenne
- Yhteisöllisyyden voima
- Joustava ja ketterä
- Tekemisen meininki
- Yhdenvertainen

MITTARIT

- Asukastytyttöisyys
- Yritystytyttöisyys
- Työtytyttöisyys
- Työpaikkaomavaraisuus
- Positiivinen näkyvyys mediassa
- Rohkeiden ideoiden määrä
- Asukasmäärä
- Uuden kunnan tasapainoinen talous